

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO-SANSKI KANTON
KANTONALNI SUD BIHAĆ
Broj: 01 0 K 011132 16 K
Bihać, 23.04.2018. godine

Pravosnažno 09.05.2019. godine.
Presudom Vrhovnog suda F BiH broj 01 0 K 011132 18 Kž od
09.05.2019. godine prvostepena odluka preinačena u odluci o
kazni tako da se optuženi Predojević Drago i Došenović Ranko
osuđuju na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine, a optuženi
Vukša Dragutin na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine
i 6 (šest) mjeseci.
U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmjenjena.

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Kantonalni sud u Bihaću u vijeću sastavljenom od sudija Hodžić Fikreta kao predsjednika vijeća, Rekić-Midžić Edite i Kasum Suade kao članova vijeća, sa zapisničarem Husarević Fatimom, u krivičnom predmetu protiv optuženih Predojević Drage, Došenović Ranka sina M., Došenović Ranka sina V., Vukša Dragutina, Čurguz Boška, Čurguz Sime i Panić Miroslava, zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, postupajući po optužnici Kantonalnog tužilaštva USK-a Bihać broj T 01 0 KTRZ 0025689 16 od 15.09.2016.godine, nakon glavnog i javnog pretresa održanog dana 16.04.2018.godine, u prisutnosti kantonalne tužiteljice Mešanović Merime, optuženog Predojević Drage i njegova branioca advokata Brkić Marinka, optuženog Došenović Ranka sina Miloša i njegova branioca advokata Čulibrk Rade, optuženog Došenović Ranka sina Vase i njegova branioca advokata Budiša Petka, optuženog Vukša Dragutina i njegova branioca advokata Bogdanović Jelene, dana 23.04.2018.godine donio je i javno objavio slijedeću

P R E S U D U

I

Optuženi

PREDOJEVIĆ DRAGO, sin M. i majke M. djevojački D., rođen 07.03.1959. godine, u mjestu F., općina S. M., nastanjen u ..., JMB: ..., oženjen, otac dvoje djece, pismen sa završenom SSS, po zanimanju ugostitelj, nezaposlen, srednjeg imovnog stanja, po nacionalnosti ..., državljanin ..., neosuđivan, brani se sa slobode.

DOŠENOVIĆ RANKO, sin M. i majke J. djevojački S., rođen 11.03.1958. godine, u H., općina S. M., nastanjen u naselju ..., JMB: ..., oženjen, otac dvoje djece, pismen sa završenom SSS, po zanimanju mašinski tehničar, zaposlen kao trgovac, slabog imovnog stanja, po nacionalnosti ..., državljanin ..., neosuđivan, brani se sa slobode

VUKŠA DRAGUTIN zvani „Dragan“, sin D. i majke Z. djevojački Š., rođen 31.01.1968.godine u F., općina S. M., nastanjen u naselju ..., JMB: ..., oženjen, otac dvoje djece,

po zanimanju bravar, nezaposlen, slabog imovnog stanja, po nacionalnosti ..., državljanin ..., neosuđivan, brani se sa slobode

K R I V I S U

Što su:

Krajem mjeseca jula 1992. godine, za vrijeme rata i oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini između Vojske Republike Srpske i Armije Republike Bosne i Hercegovine i to: Došenović Ranko sin M. i Vukša Dragutin, zajedno sa B.M. zvan „M.“ (u međuvremenu preminuo) u svojstvu pripadnika Vojske Republike Srpske, a Predojević Drago u svojstvu pripadnika milicije MUP-a Republike Srpske, zajedno sa drugim neidentifikovanim pripadnicima vojske i MUP-a Republike Srpske, postupali suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, kršeći odredbe člana 3. stav 1. tačka a) i c) IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. augusta 1949.godine, na način da su:

u okviru vojne akcije izvođenja civilnog stanovništva, muškaraca bošnjačke nacionalnosti iz njihovih domova, iz sela F. i N., općina S.M. i njihovog prisilnog sprovođenja na brdo zvano "K.", iste postrojili u kolonu po dvojica na putu sa rukama podignutim iznad glave i pognutim glavama, među kojima i: M.I.zvani „B.“, V.Š., C.I., C.L., C.Z., C.M. zvan „H.“, H.I. zvan „B.“, R.I., R.H., A.R., C.H. zvan „B.“ i C.L.1, te prema istima nečovječno postupali tako što su ih, nakon što bi ih prozvali i izdvojili iz kolone, udarali rukama i nogama na kojima su imali vojničke čizme, palicama, puškama, te raznim drugim predmetima po svim dijelovima tijela, nanoseći im snažne tjelesne i duševne bolove i patnje, povrede zdravlja i tjelesnog integriteta, pa su tako **Predojević Drago i Došenović Ranko (sin M.)**, nakon što je iz kolone prvo izdvojen M.I. zv. „B.“, istog tukli puškama, nogama na kojima su imali vojničke čizme i drugim predmetima po leđima i cijelom tijelu, od kojih udaraca je M.I. padao u nesvijest, nakon čega bi ga optuženi polijevali vodom da bi se osvijestio, a potom i dalje nastavljali tući, **Predojević Drago i Došenović Ranko (sin M.)**, nakon što je **Predojević Drago** izveo V.Š., istog udarali puškama i drugim predmetima po svim dijelovima tijela, od kojih udaraca je i Š. bio krvav i modar, padao na zemlju, jaukao od bola a oni ga i dalje nastavili udarati, pa nakon što je i C.I. izveden iz kolone, istog su **Predojević Drago i Vukša Dragutin zv. „Dragan“** naizmjenično udarali puškama i palicama po glavi i leđima da bi u jednom trenutku Vukša Dragutin izvadio bajonet od puške M-48, te oštricu noža stavio I. pod vrat koja mu je probila kožu i niz njega je tekla krv, pa je dalje gurao nož prema bradi C.I., zbog čega je osjećao veliku bol i strah da će biti zaklan, a **Došenović Ranko (sin M.)**, zajedno sa **B.M. om zv. „M.“** (u međuvremenu preminuo), nakon što je iz kolone izdvojen i H.I. zvan „B.“, istog odmah pored kolone počeo udarati palicom po glavi od kojih udaraca je I. jaukao od bola i padao u nesvijest, da bi mu potom naredili da krene prema izdvojenoj koloni civila gdje su ga nastavili udarati nogama, vojnim rapom i drugim predmetima u predjelu leđa i slabina, da bi u daljnjem toku događanja **Vukša Dragutin** izdvojio iz kolone i C.H. koji se kretao uz pomoć štaka, kojem je odmah prišao **Došenović Ranko (sin M.)**, te ga svom silinom udario puškom u predjelu leđa koji je od tog udarca pao na zemlju i nije se mogao pokrenuti, pa nakon što je i C.H. odveden na mjesto gdje su bili i drugi izdvojeni civili, istog zajedno sa **Predojević Dragom** i drugim neidentifikovanim pripadnicima Vojske i MUP-a Republike Srpske, nastavili udarati puškama, palicama i raznim drugim predmetima od kojih udaraca je C.H. bio sav krvav i natečen, da bi nakon što je iz kolone izveden i njegov brat C.L., **Došenović Ranko (sin M.)**,

ga je svom silinom udario puškom po leđima od kojeg udarca je C.L. zajaukao i pao na zemlju, gdje ga je nastavio udarati, nogama i puškom istovremeno ga psujući i vrijeđajući na nacionalnoj osnovi, a zatim na mjestu gdje su se nalazili prethodno imenovani izvedeni civili, sve skupa nastavili na isti način fizički i psihički zlostavljati, te ih tjerali da pasu travu i brste smreku, od kojih udaraca su svi bili modri, natečeni, krvavi i trpjeli i druge povrede zdravlja i tjelesnog integriteta, što je trajalo sve dok na lice mjesta nije stigao komandant 6. sanske brigade Vojske Republike Srpske B.B. i izdao naredbu da prestanu s takvim postupanjem, nakon čega su izdvojeni civili odvezeni u logor "K.", a ostali pušteni kućama.

Dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata i oružanog sukoba nečovječno postupali prema civilnom stanovništvu, nanosili im snažne tjelesne i duševni boli i patnje, te povrede tjelesnog integriteta.

Čime su počinili krivično djelo - Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, pa se primjenom istog zakonskog propisa i uz primjenu odredaba člana 41. stav 1., 42. tačka 2. i 43. stav 1. tačka 1. toga Zakona

O S U Đ U J U

1. Optuženi PREDOJEVIĆ DRAGO na kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine.

2. Optuženi Došenović Ranko SIN MILOŠA na kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine.

3. Optuženi VUKŠA DRAGUTIN na kaznu zatvora u trajanju od od 2 (dvije) godine i 6 (šest) mjeseci.

U smislu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine oštećeni V.Š., C.I., H.I., C.H., C.L. te porodice umrlih A. R., M.I., R.I. i C.Z. sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju se na parnični postupak.

U smislu člana 202. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine optuženi se oslobađaju dužnosti plaćanja troškova krivičnog postupka.

II

U smislu člana 299. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine optuženi DOŠENOVIĆ RANKO sin Vase

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

Da je:

Krajem mjeseca jula 1992. godine, za vrijeme rata i oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini između Vojske Republike Srpske i Armije Republike Bosne i Hercegovine i to: Došenović Ranko sin V., Došenović Ranko sin M. i Vukša Dragutin, zajedno sa B.M. zvanu „M.“ (u međuvremenu preminuo) u svojstvu pripadnika Vojske Republike Srpske, a Predojević Drago u svojstvu pripadnika milicije MUP-a Republike Srpske, zajedno sa drugim neidentifikovanim pripadnicima vojske i MUP-a Republike Srpske, postupali suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, kršeći odredbe člana 3. stav 1. tačka a) i c) IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. augusta 1949. godine, na način da su:

u okviru vojne akcije izvođenja civilnog stanovništva, muškaraca bošnjačke nacionalnosti iz njihovih domova, iz sela F.i N., općina S.M. i njihovog prisilnog sprovođenja na brdo zvano "K.", iste postrojili u kolonu po dvojica na putu sa rukama podignutim iznad glave i pognutim glavama, među kojima i: M.I. zvanu „B.“, V.Š., C.I., C.L., C.Z., C.M. zvanu "H.", H.I. zvanu „B.“, R.I., R.H., A.R., C.H. zvanu „Beg“ i C.L.1, te prema istima nečovječno postupali tako što su ih, nakon što bi ih prozvali i izdvojili iz kolone, udarali rukama i nogama na kojima su imali vojničke čizme, palicama, puškama, te raznim drugim predmetima po svim dijelovima tijela, nanoseći im snažne tjelesne i duševne bolove i patnje, povrede zdravlja i tjelesnog integriteta, pa su tako **Predojević Drago i Došenović Ranko (sin M.)**, nakon što je iz kolone prvo izdvojen M.I. zv. „B.“, istog tukli puškama, nogama na kojima su imali vojničke čizme i drugim predmetima po leđima i cijelom tijelu, od kojih udaraca je M.I. pao u nesvijest, nakon čega bi ga optuženi polijevali vodom da bi se osvijestio, a potom i dalje nastavljali tući, dok je **Došenović Ranko (sin V.)** krećući se naoružan uzduž kolone postrojenih civila izazivao im strah da će ih prozvati i izdvojiti iz kolone, pa kada je prišao civilu V.S., koji je stajao u koloni s lijeve strane do V.N., gledano u pravcu čela kolone, istog svom silinom udario kundakom puške u gornji bočni dio tijela od kojeg udarac je S. jauknuo i pao na zemlju, a **Predojević Drago i Došenović Ranko (sin M.)** nakon što su nastavili prozivati i izdvajati iz kolone postrojene civile, izveli V.Š. i istog udarali puškama i drugim predmetima prvo u predjelu glave, da bi ga zatim nastavili udarati po svim dijelovima tijela od kojih udaraca je i Š. bio krvav i modar, pao na zemlju, jaukao od bola i gubio svijest, a oni ga i dalje nastavili udarati, pa nakon što je i C.I. izveden iz kolone, istog su **Predojević Drago i Vukša Dragutin zv. „Dragan“** naizmjenično udarali puškama i palicama po glavi i leđima da bi u jednom trenutku Vukša Dragutin izvadio bajonet od puške M-48, te oštricu noža stavio I. pod vrat koja mu je probila kožu i niz njega je tekla krv, pa je dalje gurao nož prema bradi C.I., zbog čega je osjećao veliku bol i strah da će biti zaklan, a **Došenović Ranko (sin M.)** zajedno sa **B.M. zv. „Miki“** (u međuvremenu preminuo), nakon što je iz kolone izdvojen i H.I. zvanu "B.", istog odmah pored kolone počeo udarati palicom i drugim predmetima po glavi od kojih udaraca je I. jaukao od bola i pao u nesvijest, da bi mu potom naredili da krene prema izdvojenoj koloni civila gdje su ga nastavili udarati nogama, vojnim rapom i drugim predmetima u predjelu leđa i slabina, da bi u daljnjem toku događanja **Došenović Ranko (sin V.) i Vukša Dragutin** izdvojili iz kolone i C.H. koji se kretao uz pomoć štaka, kojem je odmah prišao **Došenović Ranko (sin M.)** te ga svom silinom udario puškom u predjelu leđa koji je od tog udarca pao na zemlju i nije se mogao pokrenuti, pa nakon što je i C.H. odveden na mjesto gdje su bili i drugi izdvojeni civili, istog zajedno sa **Predojević Dragom** i drugim neidentifikovanim pripadnicima Vojske i MUP-a Republike Srpske, nastavili udarati puškama, palicama i raznim drugim predmetima od kojih udaraca je C.H. bio sav krvav i natečen, da bi **Došenović Ranko (sin V.)** potom iz kolone izveo i njegovog brata C.L.1 kojeg je **Došenović Ranko (sin M.)** svom silinom udario puškom po leđima od kojeg udarac je C.L. zauknuo i pao na zemlju, gdje ga je nastavio udarati, nogama i puškom istovremeno ga psujući i vrijeđajući na nacionalnoj osnovi, a zatim na mjestu gdje su se nalazili prethodno imenovani izvedeni civili, sve skupa nastavili

na isti način fizički i psihički zlostavljati, te ih tjerali da pasu travu i brste smreku, a C.M. zv. "H." prisilili da jede slaninu, od kojih udaraca su svi bili modri, natečeni, krvavi i trpjeli i druge povrede zdravlja i tjelesnog integriteta, što je trajalo nekoliko sati, sve dok na lice mjesta nije stigao komandant 6. sanske brigade Vojske Republike Srpske B.B. i izdao naredbu da prestanu s takvim postupanjem, nakon čega su izdvojeni civili odvezeni u logor "K.", a ostali pušteni kućama.

Dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata i oružanog sukoba nečovječno postupali prema civilnom stanovništvu, nanosili im snažne tjelesne i duševni boli i patnje, te povrede tjelesnog integriteta.

Čime bi počinio krivično djelo - Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije,

U smislu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, oštećeni V.Š., C.I., H.I., C.H., C.L. te porodice umrlih A.R., M.I., R.I. i C.Z. sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju se na parnični postupak.

U smislu člana 203. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava ovog suda.

III

U smislu člana 298. tačka b) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine u odnosu na optužene ĆURGUZ BOŠKA, ĆURGUZ SIMU i PANIĆ MIROSLAVA

OPTUŽBA SE ODBIJA

Da su:

Neutvrđenog dana, krajem jula 1992.godine, za vrijeme rata i oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini između Vojske Republike Srpske i Armije Republike BiH na mjestu zvanom K. općina S.M., u svojstvu pripadnika Vojske Republike Srpske i to: Došenović Ranko sin V., Došenović Ranko sin M., Vukša Dragutin, Ćurguz Boško i Ćurguz Simo, a Predojević Drago i Panić Miroslavom u svojstvu pripadnika milicije MUP-a Republike Srpske, zajedno sa M.D. pripadnikom milicije MUP-a Republike Srpske i D.M., pripadnikom Vojske Republike Srpske (oba trenutno nedostupna državnim organima gonjenja) te drugim neidentifikovanim pripadnicima Vojske i MUP-a Republike Srpske, postupali suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, kršeći odredbe člana 3. stav 1. tačka a) i c) IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. augusta 1949.godine, na način da su:

civilima bošnjačke nacionalnosti iz sela F. i N., te okolnih zaseoka sa područja općine S.M., koji su prethodno prisilno sprovedeni na brdo K. i postrojani u kolonu po dvojica na putu

sa rukama podignutim iznad glave i pognutim glavama, namjerno nanosili snažne tjelesne i duševne boli i patnje te iz postrojene kolone civila izdvojili na mjesto pored puta, na udaljenosti od oko 15 do 20 metara od kolone: M.I. zvani „B.“, V.Š., C.I., C.L., C.Z., C.M. zvani „H.“, H.I. zvani „B.“, R.I., R.H., A.R., C.H. zvani „B.“ i C.L.1 i prema istim nečovječno postupali tako što su neke od njih odmah pored kolone, a potom zajedno sa drugim izdvojenim civilima na mjestu gdje su ih izdvojili, udarali rukama i nogama, palicama, puškama, te raznim drugim predmetima, po glavi, leđima, nogama i ostalim dijelovima tijela, pa je tako:

Predojević Drago u koloni civila bošnjačke nacionalnosti C.H. koji se kretao uz pomoć štaka izbio jednu a zatim i drugu štaku, zbog čega je isti pao na zemlju i klečao držeći ruke iznad glave, pri čemu je osjećao veliki strah da će ih sviju streljati, da bi potom prozivao i izdvajao civile iz kolone, a prvog M.I. zvanog „B.“ kojem je prišao **Došenović Ranko (sin M.)** i odmah ga počeo udarati kundakom puške po leđima dok ga je **Predojević Drago** udarao puškom i nogama po cijelom tijelu a zatim uzeo drvenu letvu te ga istom nastavio tući od kojih udaraca je M. padao na zemlju, jaukao od bola i gubio svijest, nakon čega bi ga osumnjičeni polijevali vodom da bi se osvijestio, a zatim svi zajedno na mjestu gdje su ga izdvojili nastavili tući, dok je **Došenović Ranko (sin V.)**, prolazeći pored postrojene kolone civila, prijeteci im govorio: *“Koga ću ja sada izvesti”*, kao i *“Kad nećete sa nama hoćete ovako”*, te prozivao i izdvajao iz kolone na mjesto pored puta C.L.1, C.H. i druge civile, pri tom ih udarajući puškom po leđima i drugim dijelovima tijela, a kada je prišao V.S. koji je stajao u koloni istog je svom silinom udario kundakom puške u predjelu bočne strane grudnog koša od kojeg udarca je S. jauknuo i pao na zemlju, da bi ga potom udario nogom, te mu psujući i vrijeđajući ga govorio: *“Ustani, j... ti Alija majku”*, da bi u daljnjem toku događanja **Predojević Drago**, a nakon što je prozvao i izdvojio iz kolone V.Š., dao **Došenović Ranku (sin M.)** bokser i palicu i rekao: *“Udaraj, ubijaj”*, koji je potom udario V.Š. prvo u predjelu glave od kojeg udarca mu je potekla krv niz lice, pa ga zatim, zajedno sa **Predojević Dragom, Došenović Mićom** (nedostupan) te ostalim osumnjičenima, nastavio udarati po cijelom tijelu od koji udaraca je i Š. bio krvav i modar, padao na zemlju, jaukao od bola i gubio svijest, a oni ga i dalje nastavljali tući, da bi **Predojević Drago, Vukša Dragutin zvani „Dragan“ i Miljuš Dane** (nedostupan), nakon što su i C.I. prozvali i izdvojili iz kolone, istog naizmjenično udarali puškama i palicama po glavi i leđima da bi u jednom trenutku Vukša Dragutin izvadio bajonet od puške M-48, te oštricu noža stavio I. pod vrat koja mu je probila kožu i niz njega je tekla krv, pa je dalje gurao nož prema bradi C.I. koji je pokušavao stajati na prstima kako bi to izbjegao zbog čega je osjećao veliku bol i strah da će biti zaklan, te od iste povrede i danas ima ožiljak ispod brade, a **Došenović Ranko (sin M.)** kad je iz kolone izdvojio i H.I. zvanog „B.“ istog odmah počeo udarati palicom po glavi od kojih udaraca je I. bio jaukao od bola i gubio svijest te posrtao, pa mu je naredio da krene prema izdvojenoj koloni civila i usput ga nastavio tući kundakom puške po leđima, da bi mu, nakon što su stigli do izdvojenih civila, naredio da siđe u kanal pored puta gdje ga je nastavio udarati vojnim rapom u predjelu leđa i slabina od kojih udaraca je I. jaukao od bola te ga molio da prestane, a nakon što su **Došenović Ranko (sin V.) i Vukša Dragutin** izdvojili iz kolone i C.H. istom je odmah prišao **Došenović Ranko (sin M.)** te zamahnuo puškom koju je držao u ruci a zatim svom silinom udario Hajru u predjelu leđa koji je od tog udarca pao na zemlju i nije se mogao pokrenuti, pa nakon što je i C.H. doveden na mjesto pored puta, gdje su bili i drugi izdvojeni civili, istoga zajedno sa **Predojević Dragom, Vukša Dragutinom, Ćurguz Boškom, Ćurguz Simom, Panić Miroslavom** i ostalim osumnjičenim, udarao puškom i palicom od kojih udaraca je C.H. bio sav krvav i natečen, da bi i C.L. u nakon što je prozvan i izdvojen iz kolone prvi prišao **Došenović Ranko (sin M.)** te istog svom silinom udario puškom po leđima od kojeg udarca je C.L. zauknuo i pao na zemlju, gdje ga je nastavio udarati, nogama i puškom od kojih udaraca je C.L. bio sav krvav i gubio svijest, imao

jake bolove u leđima i glavi, te ga molio da prestane i govorio mu *“Ubićeš me”* pri čemu je Došenović Ranko (sin M.) psovao mu tursku majku i govorio *“Vi hoćete da ovo bude Turska, e neće biti”* da bi, prethodno navedeni osumnjičeni, zajedno sa drugim neidentifikovanim pripadnicima Vojske i MUP-a Republike Srpske, nastavili na isti način premlaćivati i druge navedene civile, od kojih udaraca su bili modri, natečeni, krvavi i trpjeli i druge povrede u vidu izbijenih zuba i polomljenih rebara, da bi ih istovremeno dok su ih tako fizički zlostavljali i mučili natjerali da pasu travu i brste smreku, a C.M. zvani *“H.”* natjerali da jede slaninu, što je sve skupa trajalo više sati, dok na lice mjesta nije stigao komandant 6. sanske brigade Vojske Republike Srpske B.B., te izdao im naredbu da prestanu s takvim postupanjem.

Dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata i oružanog sukoba nečovječno postupali prema civilnom stanovništvu, nanosili im snažne tjelesne i duševni boli i patnje, te povrede tjelesnog integriteta.

Čime bi počinili krivično djelo - Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije,

U smislu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine oštećeni V.Š., C.I., H.I., C.H., C.L. te porodice umrlih A.R., M.I., R.I. i C.Z. sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju se na parnični postupak.

U smislu člana 203. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava ovog suda.

O b r a z l o ž e n j e

Kantonalno tužilaštvo USK-a Bihać pod brojem T01 0 KT RZ 0025689 16 dana 15.09.2016.godine, podiglo je optužnicu protiv Predojević Drage, Došenović Ranka sina M., Došenović Ranka sina V., Vukša Dragutina, Ćurguz Boška, Ćurguz Sime i Panić Miroslava, stavljajući im na teret izvršenje krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ).

Navedena optužnica potvrđena je rješenjem sudije za prethodno saslušanje ovog suda dana 23.09.2016.godine pod brojem 01 0 K 011132 16 Kps 2, stim da su se svaki od optuženih ponaosob izjasnili da nisu krivi.

Kantonalna tužiteljica je na glavnom pretresu održanom dana 15.01.2018.godine izjavila da odustaje od krivičnog gonjenja u odnosu na optužene Ćurguz Boška, Ćurguz Simu i Panić Miroslava, s tim da je izvršila činjeničnu modifikaciju optužnice, u skladu sa provedenim dokazima, kada su u pitanju optuženi Predojević Drago, Došenović Ranko sin M., Došenović Ranko sin V. i Vukša Dragutin.

U završnoj riječi kantonalna tužiteljica je navela da smatra da je provedenim dokazima na nesumnjiv način dokazano da su optuženi Predojević Drago, Došenović Ranko sin M., Došenović Ranko sin V. i Vukša Dragutin, počinili krivično djelo u vrijeme i na način kako je

to navedeno u izmjenjenoj optužnici, pa je predložila da se oglase krivim i kazne u skladu sa Zakonom.

Odbrane optuženih Predojević Drage, Došenović Ranka sin M., te Vukša Dragutina tokom dokaznog postupka i u završnoj riječi nisu osporile činjenicu izvođenja civilnog stanovništva, muškaraca bošnjačke nacionalnosti iz njihovih domova iz sela F.i N., općina S.M. i njihovog prisilnog sprovođenja na brdo K.. Međutim, osporili su bilo kakvo učešće u radnjama izvršenja koje se optuženim stavlja na teret. Kada su u pitanju prigovori odbrane optuženih koje su oni iznijeli tokom dokaznog postupka i u završnoj riječi, sud će se na te prigovore očitovati u daljem toku obrazloženja presude.

Oštećeni V.Š., C.I., H.I., C.H., C.L., A.E. sin umrlog R., M.S. kći umrlog M.I., D.M. kći umrlog R.I. i K.M., kći umrlog C.Z., postavili su imovinskopravni zahtjev prema optuženima, stim da isti do kraja krivičnog postupka pred ovim sudom nisu precizirali.

U toku glavnog pretresa optužba je izvela dokaze saslušanjem svjedoka P.B., K.B., B.V., Z.E., C.H., V.Š., C.L.1, C.A., C.I., H.I., H.S., C.R., V.N., V.M., R.Dž., A.N., V.R., A.E., D.M., M.S. i D.A., iznijela je sadržaj materijalnih dokaza i to :

Odluku Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja (Sl. List R BiH broj: 7/92), Odluku Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja (Sl. List R BiH broj: 50/95), akt Opštinske uprave Opština O.L.broj: 03/05-832-19/15 od 01.12.2015. sa ovjerenom fotokopijom matičnog kartona za lice Predojević Drago, Ovjerenu fotokopiju duplikata jediničnog kartona za Došenović (M.) Ranko, akt Odjeljenja za boračko-invalidsku zaštitu B.L.broj: 16-03/3.2-1-835-1269-2/15 ovjerena kopiju jediničnog i matičnog kartona za lice Došenović (V.) Ranko, akt Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite B.L., broj: 16-03/3.2-1-835-199/15 od 27.03.2015. godine sa ovjerenom kopijom obrazca VOB 8 za lice Predojević Drago, akt Opštine L., opštinska uprava, Odsjek za boračko invalidsku zaštitu, broj: 03-8-15/15 od 08.06.2015. godine sa ovjerenom kopijom jediničnog i matičnog broja za lice Vukša Dragutin, ovjerenu kopiju Radnog lista ORM S.M. juli 1992. juli, august, septembar, oktobar 1992, izvod iz kaznene evidencije Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko Sanskog kantona, Treća policijska uprava, PS S.M., broj: 05-04/08-1-698/15 MM od 25.02.2015. godine za lice Predojević Drago, izvod iz kaznene evidencije Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko Sanskog kantona, Treća policijska uprava, PS S.M., broj: 05-04/08-1-839/15 BB od 10.03.2015. godine za lice Došenović (M.) Ranko, izvod iz kaznene evidencije Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko Sanskog kantona, Treća policijska uprava, PS S.M., broj: 05-04/08-1-4204/15 BB od 12.11.2015. godine za lice: Došenović (V.) Ranko, izvod iz kaznene evidencije Ministarstva unutrašnjih poslova Unsko Sanskog kantona, Treće policijske uprave, PS S.M., broj: 05-04/08-1-925/15 MM od 16.03.2015. godine za lice Vukša Dragutina, izvod iz MKU na ime C.Z., broj: 05-13-332688/2015 od 12.11.2015. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka C.Z., MUP Unsko-Sanskog kantona broj: 05-04/03-5-336/15 od 17.03.2015. godine, izvod iz MKU na ime R.H., broj: 05-13-3-346/2015 od 19.02.2015. godine, izvod iz MKU na ime M.I., broj: 05-13-3-381/2015 od 24.02.2015. godine, izvod iz MKU na ime R.I., broj: 05-13-3-378/2015 od 24.02.2015. godine, izvod iz MKU na ime A.R., broj: 05-13-3-380/2015 od 24.02.2015. godine, izvod iz MKU na ime C.L., broj: 05-13-3-1839/2016 od 14.09.2016. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka C.L., MUP Unsko-Sanskog kantona broj: 05-04/03-5-337/15 od 16.03.2015. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka C.L., Tužilaštvo BiH broj: T20 0 KTRZ 0010378 15 od 12.11.2015.godine, službena zabilješka, broj: 05-04/03-5-948/15 AM od 04.08.2015. godine, izvod iz MKV za Došenović (M.) Ranka i B.D., broj: 05-13-2-2504/2015 od 23.11.2015. godine, izvod iz stare baze ličnih podataka za B.M., izvod iz

MKR za B.M. broj: 05-13-1-14141/2016 od 14.09.2016.godine, foto-dokumentacija pokazivanja lica mjesta od strane svjedoka C.I., sačinjena od strane MUP USK Treća PU S.M. broj: 250/16 od 11.07.2016.godine.

Optuženi Predojević Drago, Došenović Ranko sin M., Vukša Dragutin, Čurguz Boško, Čurguz Simo i Panić Miroslav dali su iskaze u svojstvu svjedoka, a na prijedlog odbrane optuženih saslušani su svjedoci T.K., R.J., D.M.1, D.P., Š.M., V.Z., D.B., D. R. sin B., P.M., C.F., M.R., Š. D., V.N.1, Š.P., C.L., V.S.1 i D.A..

Odbrana optuženog Predojević Drage kao dokaz uvela je fotografije lica mjesta, kao i zajednički prijedlog odbrane i to: zapisnik o uviđaju Osnovnog suda u S.M. broj Kr-575/92 od 03.08.1992.godine, u pogledu pronalaska leša D. M. sina P. iz F., akt Centra službi bezbjednosti B.L.broj KU 32/93 od 25.03.1993.godine, izvještaj Doma zdravlja S.M. od 17.03.1993.godine, o smrti D.M. sin P., te krivičnu prijavu Centra službi bezbjednosti B.L.broj KU 32/93 od 23.03.1993.godine, protiv nepoznatih pripadnika muslimansko-hrvatskih vojnih formacija u vezi počinjenja krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ.

Odbrana optuženog Došenović Ranka sina M. u spis je uložila uvjerenje Općine S.M., javna ustanova-mješovita srednja škola broj 01-61-684/17 od 08.11.2017.godine, za B. M. sina Lj., svjedočanstvo o završenom ispitu Srednje tehničke škole u S.M. za optuženog Došenović Ranka sina M., rješenje Opštinskog sekretarijata za privredu i društvenu djelatnost S.M. broj 03/7-351-45 od 22.10.1992.godine o okolnosti obavljanja djelatnosti, obrazac Fonda PIO po prijavi djelatnosti i prijavi početka poslovanja obveznika uplate doprinosa te fotografiju lica mjesta u cilju dokazivanja lokacije kuće B.Lj., punca optuženog, kupoprodajni ugovor sačinjen od strane notara T. Š. pod brojem OPU 2579/08 od 24.11.2018.godine.

Odbrana optuženog Došenović Ranka sina V. u spis je kao dokaz uložila izvod iz vojne knjižice za optuženog iz kojeg proizilazi da je sposoban za vojnu službu, veza radioteleprinterista, te fotografiju radio uređaja kojim se optuženi služio.

Na prijedlog odbrane optuženog Vukša Dragutina uložena je fotodokumentacija lica mjesta.

Na prijedlog odbrane optuženih u spis su kao dokaz uvedeni i zapisnici o iskazima saslušanih svjedoka iz istrage koji su korišteni prilikom unakrsnog ispitivanja i to, zapisnik Sektora krim. policije MUP-a USK-a Bihać broj 05-04/03-5-969/15 AM od 07.08.2015.godine o saslušanju svjedoka A.E., zapisnik Tužilaštva BiH broj T 20 0 Kt RZ 00110378 15 od 28.12.2015.godine o saslušanju svjedoka K.M., zapisnik Policijske uprave 3 – PS S.M. broj 05-04/03-5-949/15 od 05.08.2015.godine o saslušanju svjedoka M.S., zapisnik Policijske uprave 3 – PS S.M. broj 05-04/3-5-1033/15 AM od 18.08.2015.godine o saslušanju svjedoka D.M., zapisnik MUP-a USK-a Bihać broj 05-04/03-5-1105/16 AM od 07.07.2016.godine o saslušanju svjedoka Z.E., zapisnici o saslušanju svjedoka C.L.1 broj 05-04/03-5-267/15 od 03.03.2015.godine i broj 05-04/03-5-1765/15 od 25.12.2015.godine, zapisnik broj 05-1/04-5-01574/07 od 10.01.2007.godine, dat pred ovlaštenim licima Treće Policijske uprave –PS S.M., zapisnik o saslušanju svjedoka C.A. broj T 020 KT RZ 0010378 15 od 05.11.2015.godine sačinjen u Tužilaštvu BiH, zapisnik MUP-a USK-a Bihać broj 05-04/3/03-5-202/15 od 18.02.2015.godine MUP-a USK-a Bihać i zapisnik Tužilaštva BiH broj T 20 0 KT RZ 0010378 15 od 27.11.2015.godine o saslušanju svjedoka C.I., zapisnik o saslušanju svjedoka C.R. broj 05-04/03-5-1441/15 od 26.10.2015.godine, dat pred ovlaštenim službenim licima MUP-a USK-

a Bihać, zapisnik o saslušanju svjedoka H.S. broj 05-04/03-5-1110/15 od 31.08.2015.godine, dat pred ovlaštenim licima MUP-a USK-a Bihać, zapisnik o saslušanju svjedoka H.I. broj T 20 0 KT RZ 0010378 15 od 05.11.2015.godine dat pred ovlaštenim licima Tužilaštva BiH te zapisnik broj 05-04/03-5-266/15 od 26.02.2015.godine dat pred ovlaštenim licima MUP-a USK-a Bihać, zapisnik o saslušanju svjedoka V.Š. dat u Tužilaštvu BiH pod brojem KT RZ 123/06 dana 05.10.2016.godine, zapisnike o saslušanju svjedoka V.N. broj 05-04/03-5-1111/15 od 01.09.2015.godine dat pred ovlaštenim licima MUP-a USK-a Bihać i Tužilaštvu BiH na zapisnik broj T 20 0 KT RZ 0010378 15 od 27.11.2015.godine, zapisnik o saslušanju svjedoka V.M.a dat u Tužilaštvu BiH dana 26.11.2015.godine, pod brojem T 20 0 KT RZ 0010378 15 , zapisnik o saslušanju svjedoka R.Dž. od 12.11.2015.godine, dat u Tužilaštvu BiH pod brojem T 20 0 KT RZ 0010378 15 te zapisnike o saslušanju svjedoka V.R. date u Tužilaštvu BiH pod brojem T 20 0 KT RZ 0010378 15 od 05.11.2015.godine i u MUP-u USK-a Bihać dana 19.02.2015.godine pod brojem 05-04/03-5-208/15.

U skladu sa odredbom člana 288. stav 2. ZKP-a F BiH donijeta je odluka da se pročitaju iskazi svjedoka C.L. i C.Z. koje su oni dali u fazi istrage a koja lica su u međuvremenu umrla i to zapisnik o saslušanju C.Z. dat pred ovlaštenim licima MUP-a USK-a Bihać broj 05-04/03-5-336/15 od 17.03.2015.godine, zapisnik o saslušanju svjedoka C.L. dat u MUP-u USK-a Bihać dana 16.03.2015.godine pod brojem 05-04/03-5-337/15 i zapisnik o saslušanju svjedoka C.L. dat u Tužilaštvu BiH na zapisnik broj T 20 0 KT RZ 0010378 15 od 12.11.2015.godine. Naime, uvidom u izvod iz matične knjige umrlih Općine S.M. broj 05-13-3-1839/2016 od 04.09.2016.godine, utvrđeno je da je C.L. umro 13.07.2016.godine. Uvidom u izvod iz matične knjige umrlih Općine S.M. broj 05-13-3-2688/2015 od 12.11.2015.godine utvrđeno je da je C.Z. umro dana 24.08.2015.godine.

Sud je odbio prijedlog odbrane optuženog Predojević Drage da se u svojstvu svjedoka saslušaju ovlaštena službena lica MUP-a USK-a Bihać A.M., A.E.1 i M.M., na okolnosti provođenja istražnih radnji u skladu sa tužilačkom naredbom o sprovođenju istrage, kao i u drugim istražnim postupcima u kojima su navedena službena lica učestvovali a na koje okolnosti su svjedočili saslušani svjedoci. To iz razloga što A.M., A.E.1 i M.M. nemaju neposrednih saznanja vezanih za kritični događaj, oni su u fazi istrage prikupljali dokaze i uzimali određene izjave pod nadzorom tužioca, kako je to i propisano odredbom člana 233. i 234. ZKP-a F BiH. Ukoliko je bilo određenih propusta ili nezakonitosti u radnjama koje su poduzimala ova ovlaštena lica a koje bi upućivale na povredu odredbe člana 11. ZKP-a F BiH, strankama je data mogućnost da se o tome izjasne i da predlože da se ti eventualni nezakoniti dokazi izdvoje iz spisa.

Odbijen je i prijedlog odbrane optuženog Predojević Drage koji je podnesen u dva navrata da se na brdu K. izvrši uviđaj lica mjesta. To iz razloga što je od kritičnog događaja proteklo više od 25 godina, što se sam izgled lica mjesta prema provedenim dokazima i iskazima saslušanih svjedoka potpuno izmjenio, što su se saslušani svjedoci izjašnjavali o broju civila koji su prinudno sprovedeni o načinu kako su išli u koloni, dužini kolone te o svojim saznanjima vezanim za kritični događaj, tako da izlazak na lice mjesta ne bih doprinio utvrđivanju drugačijeg činjeničnog stanja.

Odbijen je prijedlog odbrane optuženog Vukša Dragutina da se provede medicinsko vještačenje kako bi se utvrdilo koliko je godina star navodno postojeći ožiljak C.I., da objasni mehanizam nastanka te povrede, odnosno navodnog ožiljka, da li je sporna povreda sanirana i ako jeste na koji način. To iz razloga jer je svjedok C.I. u svom iskazu naveo da nije išao doktoru, da za to nije imao mogućnosti, pa samim tim da ne posjeduje medicinsku

dokumentaciju, da su se na okolnosti kritičnog događaja izjašnjavali i drugi svjedoci, tako da se eventualnim saslušanjem vještaka medicinske struke ne bih doprinijelo utvrđivanju drugačijeg činjeničnog stanja.

Odbijen je i prijedlog odbrane optuženog Vukša Dragutina da se ponovo pozovu i u svojstvu svjedoka saslušaju svjedoci V.N., C.H. i C.I. na okolnosti njihovog boravka na brdu K., jer je odbrani optuženog data mogućnost da prilikom unakrsnog ispitivanja ovim svjedocima postavi sva pitanja za koja su smatrali da su relevantna. Kada je u pitanju svjedok V.N., niti optuženi Vukša Dragutin a niti branilac nisu imali pitanja ovom svjedoku na glavnom pretresu. Svjedoka C.I. i optuženi i branilac unakrsno su ispitali a optuženi Vukša Dragutin dao je obrazloženje zbog čega prigovara iskazu svjedoka.

Sud je odbio prijedlog odbrane optuženog Predojević Drage da se u svojstvu svjedoka saslušava Panić Miroslav. To iz razloga što je Panić Miroslav na pretresu održanom dana 18.12.2017.godine kao optuženi saslušan u svojstvu svjedoka, što je tom prilikom upozoren na dužnost kazivanja istine i na posljedice lažnog svjedočenja, da je odbrani optuženog Predojević Drage data mogućnost da ispita tada optuženog, da je odbrana to iskoristila, što je Panić Miroslav u svom iskazu bio izričit da se toga dana nije udaljavao sa punkta na kojem je bio zadužen da vrši kontrolu prolaska vozila, da nema nikakvih saznanja vezano za dešavanja na brdu K. i radnje izvršenja koje se optuženom Predojević Dragi stavljaju na teret, tako da eventualno ponovno saslušanje Panić Miroslava ne bi doprinijelo utvrđivanju drugačijeg činjeničnog stanja.

Nakon provedenih dokaza optužbe i odbrane optuženih, cijeneći svaki dokaz ponaosob i u njihovoj međusobnoj vezi, kako je to i predviđeno odredbom člana 296. stav 2. ZKP-a F BiH, utvrđeno je činjenično stanje kao u izreci presude. Treba naglasiti da je sud prilikom donošenja presude izvršio uvid i cijenio sve izvedene dokaze ali će u obrazloženju presude dati osvrt samo na dokaze koji su bili od značaja za činjenično stanje, kada je u pitanju krivično djelo i krivica optuženih.

Da se kritični događaj iz kojeg proizilazi krivično djelo koje je predmet ovog postupka desio krajem mjeseca jula 1992.godine u okviru vojne akcije izvođenja civilnog stanovništva-muškaraca bošnjačke nacionalnosti iz njihovih kuća i prisilnog sprovođenja na brdo K., općina S.M., utvrđeno je prije svega iz iskaza svjedoka C.I., C.R., H.S., Z.E., C.A., C.H., V.R., V.Š., V.N., R.Dž. i A.N.. Naime, svi ovi svjedoci u svojim iskazima saglasno su potvrdili da su pripadnici vojske i MUP-a RS-a, krajem mjeseca jula 1992. godine, u jutarnjim satima prisilno izveli muškarce bošnjačke nacionalnosti iz njihovih domova iz sela F., N. i ostalih zaseoka, njih oko 150-200, da su ih postrojili u kolonu po dva, da su im naredili da podignu ruke iznad glave, da pognu glave prema zemlji te su ih tako sproveli do brda zv. K.. Tu činjenicu potvrdili su i svjedoci optužbe P.B., K.B. i B.V. kao pripadnici MUP-a Republike Srpske, ona proizilazi i iz svjedoka odbrane V.N.1, Š.P., V.Z., C.F., V.S.1 i T.K., a istu nije osporila niti odbrana optuženih. Iako odbrana optuženog Predojević Drage tvrdi da su civili naselja F. i N. sprovedeni na K. dana 30.07.1992.godine, da su to potvrdili svjedoci odbrane R.J. i D.P., ta činjenica sa sigurnošću nije utvrđena jer su se oštećeni i drugi svjedoci u pogledu vremena izvršenja krivičnog djela različito izjašnjavali. Stoga je po mišljenju ovog suda vrijeme izvršenja krivičnog djela dovoljno određeno na način kako je to navedeno u optužnici, da se kritični događaj desio krajem jula 1992.godine.

Na nesporan način utvrđeno je da je u vrijeme kada se desio predmetni događaj u Bosni i Hercegovini trajao rat i oružani sukob. Naime, odluku o proglašenju ratnog stanja donijelo je

predsjedništvo R BiH, dana 20.06.1992.godine (Sl. list R BiH broj 7/92) a Predsjedništvo R BiH donijelo je i Odluku o ukidanju ratnog stanja dana 22.12.1995.godine (Sl. list R BiH broj 50/95).

Provedenim dokazima utvrđeno je da je u inkriminirano vrijeme vojska RS-a preuzela vlast i uspostavila kontrolu na teritoriji Općine S.M., da je izvršena mobilizacija vojno sposobnih muškaraca, da su uspostavljeni punktovi kojim je vršena kontrola kretanja nesrpskog stanovništva, da je bilo i određenih manjih borbenih dejstava.

Tako je svjedok **D.A.** u svom iskazu naveo da je početkom rata obavljao funkciju predsjednika Općinskog suda u S.M., da je općina bila multietnička, da je pola stanovništva bilo srpsko i hrvatsko a pola muslimansko-bošnjačko. Dalje je naveo da je 17.aprila 1992.godine došlo do razdvajanja policije, policijsku stanicu zauzeli su srbi a bošnjaci i hrvati su praktično razoružani i istjerani iz policije. On je na funkciji ostao do 15.maja 1992.godine, kada je naredbom tadašnjih vlasti SDS-a smjenjen, da su nakon toga uslijedila hapšenja, da je on uhapšen 25.maja 1992.godine, da je drugog dana započelo granatiranje naselja M., da je ispaljeno preko 500 granata, vidio je da je naselje M. spaljeno a tad je zapaljena i njegova kuća. Prema navodima ovog svjedoka bilo je i ubistava civila, on je 17.juna 1992.godine prebačen u logor Manjača gdje je bio do 14.decembra 1992.godine. Svjedok **C.A.** naveo je da je bio kod brata u S., da se u F. vratio u aprilu 1992.godine, da je primjetio kretanje vojske RS-a u mjestu L.P. i da se vojska ukopava oko sela F., da su iz mjesta A. došle prve izbjeglice, da je njegov brat S. odveden u logor, da su na putnim komunikacijama uspostavljeni punktovi. I svjedok **R.DŽ.** u svom iskazu potvrdio je činjenicu da su početkom aprila 1992.godine počele pristizati izbjeglice iz B.K., J. i A., da su uspostavljeni punktovi na putnim komunikacijama te da je tadašnja policija dala oglas da se preda oružje u F. i N..

Činjenicu u pogledu međunacionalnih tenzija, podjela, uspostavljanja vlasti a potom i određenih sukoba, svojim iskazima potvrdili su i svjedoci odbrane **D.M.1**, **R.J.**, **D.P.**, **V.Z.**, **V.N.1**, **D.R. sin B.**, **Š.M.** i **Š.P.**.

Svjedok odbrane **D.M.1** između ostalog naveo je da je tokom 1991-1992.godine radio kao inspektor za opšti kriminalitet u Stanici javne bezbjednosti S.M., da je u tom periodu došlo do sukoba u gradu i na teritoriji cijele Općine S.M., da je došlo do podjele policije na srpsku i muslimansku komponentu, da je bilo oružanih sukoba u V. i H., da je bilo žrtava sa jedne i sa druge strane, da su vršili policijske poslove u svim situacijama prijavljivanja krivičnih djela, da su izlazili na lice mjesta i vršili uviđaj. Svjedok **R.J.** u svom iskazu navodi da je u to vrijeme radio u službi državne bezbjednosti, da je došlo do podjele unutar policije na području Općine S.M., da su se bošnjaci naoružavali, da je oružje dolazilo sa različitih strana, da se u ljeto 1992.godine desilo ubistvo D.M. dok je čuvao stoku, da je bio zatrpan granama, zadavljen i preklan, da su bili pretučeni D.B. i dvije žene K. a i N., da su saznali da se radilo o petnaest naoružanih ljudi, da je u vezi tog događaja pred školom u F. okupljeno oko 300 lica. Svjedok **D.P.** ističe da mu je otac D.M. nestao 29.07.1992.godine, dok je čuvao stoku, da je kasnije pronađen mrtav-ubijen, da su D.B., D.K. i D.N. pretučeni te da je dojavljeno da se neka grupa kreće iz Lj. prema ratištima u B.K. i B.. Svjedoci **D.R.sin B.**, **V.Z.**, **V.N.1**, **Š.M.** i **Š.P.**, potvrdili su iskaze napred navedenih svjedoka da je u tom periodu ubijen D.M., da je uhvaćen i premlaćen D.B., da su pretučene D.K. i D.N.. Da je D.M. pronađen mrtav, da je smrt nasilna, utvrđeno je iz zapisnika o uviđaju Osnovnog suda S.M. broj Kr-575/92 od 03.08.1992.godine, te na osnovu izvještaja Doma zdravlja S.M. od 17.03.1993.godine. Uvidom u akt Centra službi bezbjednosti B.L.broj KU-32/93-SJB S.M. te u krivičnu prijavu od 23.03.1993.godine,

utvrđeno je da je podnesena prijava protiv nepoznatih pripadnika muslimansko-hrvatskih vojnih formacija, zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog D.B., D.K. i D.N..

Bez obzira na činjenicu što su se u to vrijeme na području Općine S.M. povremeno odvijala manja borbena dejstva, ovaj sud u krivičnopravnom smislu prihvata da je i na tom području postojao oružani sukob između jedinica Armije R BiH i vojske RS-a, kao bitnog obilježja krivičnog djela ratnog zločina. S tim u vezi treba naglasiti da se elementi oružanog sukoba ne cijene isključivo po tome da li se u mjestu učinjenja krivičnog djela vodi oružana borba između zaraćenih strana, nego se cijeni niz okolnosti koje su bitne za izvođenje zaključaka o tom obilježju predmetnog krivičnog djela. Prema tome, područje na kojem se konkretno odvijaju borbe, ne poklapa se nužno sa geografskom zonom na koju se primjenjuje ratno pravo. Ono se primjenjuje na čitavoj teritoriji zaraćenih država, odnosno u slučaju internih oružanih sukoba, na čitavoj teritoriji jedne od zaraćenih strana, nezavisno od toga da li se na tom mjestu stvarno vode borbe. Dakle, kršenje zakona i običaja ratovanja mogu se počinuti u vrijeme i na mjestu gdje ne samo da nema većih borbenih dejstava, već i na mjestu gdje se ne vode nikakve borbe.

Nesporne su i činjenice da je optuženi Predojević Drago bio pripadnik milicije MUP-a RS-a, a optuženi Došenović Ranko sin M., Došenović Ranko sin V. i Vukša Dragutin, da su bili pripadnici vojske RS-a. Ove činjenice utvrđene su na osnovu akta Opštinske uprave Opštine O.L.broj 03/05-832-19/15 od 01.12.2015.godine i matičnog kartona za optuženog Predojević Dragu, jediničnog kartona za optuženog Došenović Ranka sina M., obrazca VOB 8 za optuženog Došenović Ranka sina V., jedinični i matični karton za optuženog Došenović Ranka sina V., akta Ministarstva boračko-invalidske zaštite B.L.broj 16 03/3.2-1-835-199/15 od 27.03.2015.godine sa obrazcom VOB 8 za optuženog Predojević Dragu, akta Opštinske uprave L., Odsjek za boračko invalidsku zaštitu broj 03-8-15/15 od 08.06.2015.godine sa jediničnim i matičnim brojem za optuženog Vukša Dragutina, a nije ih osporila niti na bilo koji način dovela u pitanje odbrana optuženih.

Utvrđena je i činjenica da su svi muškarci bošnjačke nacionalnosti iz naselja F., N. i okolnih zaseoka, njih oko 150-200 koji su prisilno izvedeni iz njihovih domova i u koloni po dva sa rukama podignutim iza glave i pognutim glavama sprovedeni na brdo K. bili civili, da nisu bili naoružani te da nisu direktno učestvovali u neprijateljstvima.

Na okolnosti prisilnog izvođenja civila iz njihovih kuća, prije svega izjašnjavali su se svjedoci optužbe koji su u kritično vrijeme bili u koloni prilikom njihovog sprovođenja na brdo K.. Tako svjedok **C.I.** u svom iskazu navodi da je spavao u kući amidže H., da se tu osjećao sigurnije, da nije smio spavati kod svoje kuće, da se svaku noć nečija kuća dizala u zrak, da su srpski vojnici hodali i pucali a oni su bili civilno stanovništvo. Krajem jula 1992.godine, u jutarnjim satima čula se galama i lupa na vratima te im je jedan vojnik u uniformi rekao da muške osobe iziđu van. Išli su u koloni po dva a naređeno im je da stave ruke na zatiok te su se zaustavili na brdu K.. Svjedok **C.R.** potvrdio je da je I. spavao u njihovoj kući, da je u jutarnjim satima majka ušla u sobu, da je rekla da je selo puno vojske i da ljude vode cestom, da je u njihovo dvorište ušao vojnik i rekao da sve muške osobe iziđu van kapije i da idu sa ostalima ljudima. Radilo se o civilima, komšijama i rođacima iz F. i N., išli su u koloni sa podignutim rukama. Svjedok **Z.E.** naveo je da je u maju mjesecu 1992.godine iz S.V., došao kod svoje sestre koja je živjela u F.. U ljeto 1992.godine, u jutarnjim satima došla je vojska i rekla da svi izlaze iz kuće van, te su svi muškarci postrojani i u koloni po 2 su sprovedeni na K.. Sa njim su bili i njegovi sestrići C.L. i C.H. zv. B. koji je hodao na štakama. Svjedok **H.S.** naveo je da su pred njegovu kuću došla dva vojnika, da je naređeno da muškarci

iziđu van, da su prema K. išli u koloni po dva sa rukama iznad glave i pogledom usmjerenim prema putu. Svjedok **A.N.** ističe da je u kući bio sa porodicom, da je iz kuće izišao sa djetetom, da mu je jedan policajac rekao da muškarci idu na jednu stranu, a žene i djeca na drugu, da se pucalo po kućama, da su izlaskom na put ruke morali staviti iza vrata, da je njegov otac bio teški šećerni bolesnik, te da se kretao pomoću štapa. I svjedok **R.DŽ.** u svom iskazu potvrdio je da je čuo galamu i pucanju, udaranje na vrata, da je bilo 5-6 vojnika, da su bili naoružani, da mu je jedan vojnik prezimena „M.“ rekao daj pare i sat, neće ti više trebati, da mu je opsovao „troboga“, da je repetirao automat i u sijeno ispucao 30 metaka, te da su se uputili prema K.. I svjedoci **H.I., C.L., V.Š., V.N., V.M., C.A. i C.H.** praktično su na istovjetan način opisali kako su prinudno izvedeni iz svojih kuća i u koloni po dva sa rukama iznad glave prinudno sprovedeni na brdo K..

U pogledu izvođenja civila bošnjačke nacionalnosti izjašnjavali su se i svjedoci optužbe **B.V., K.B. i P.B.**, koji su u to vrijeme bili pripadnici milicije MUP-a RS-a. Tako svjedok **B.V.**, navodi da je bio aktivni milicionar u naselju L.P. a da je komandir bio Vuković Slavko. Po naredbi V.S.2 aktivni i redovni policajci zajedno sa 4.Bataljonom vojske RS-a učestvovali su u akciji pretresa i čišćenja terena. On je bio u reonu naselja N., tako da ne zna šta se dešavalo u F. i tko je tamo učestvovao. Svjedok **K.B.** naveo je da je bio aktivni milicioner, da je u akciji učestvovao aktivni i rezervni sastav, zajedno sa vojskom, da su došli navečer, da je u jutarnjim satima došla naredba da idu u pretres terena, da je njegova jedinica izišla negdje na vrh N.. Vojska je prije ušla u selo a civili koje su izvodili iz kuća nisu imali uniformu na sebi niti su bili naoružani. Svjedok **P.B.** naveo je da nije učestvovao u akciji ali da je čuo da je milicija i vojska imala akciju u N. gdje su kupili civile bošnjačke nacionalnosti, da je čuo u stanici da su neki udarani i da je jedan rezervista rekao jednom civilu da pase travu.

Na okolnosti prisilnog izvođenja civila bošnjačke nacionalnosti iz njihovih kuća i sprovođenja na brdo K. izjašnjavali su se i pojedini svjedoci odbrane optuženih. Tako svjedok **T.K.** u svom iskazu navodi da se sjeća da je 30.07.1992.godine bila ofanziva na sela N. i F., da ga je probudilo puškaranje oko kuće, da je kroz prozor vidio vojnike kako se približavaju kućama, da su njegova žena i djeca počeli plakati, da su istjerali njega, njegova oca i brata, da su im ispred kuće na putu rekli da podignu ruke na potiljak te da su ih vodili na K.. Vojnici koji su ih sprovodili, nisu bili prijateljski raspoloženi, da su ih psovali i govorili im pogrdne riječi. Svjedok **D.P.** naveo je da mu je otac M. nestao 29.jula, da su mu snaha i komšinica pretučene od nepoznate grupe, da je bio pripadnik 6.Sanske brigade, da mu je poznat K., te F. i N. jer je tu rođen, da je njegova jedinica bila raspoređena prema muslimanskim kućama, da mu je komandir Š.M. rekao da se nešto dešava na K., da je vidio kolonu ljudi, da je prišao i prepoznao C.L., V.Š., C.H. i A. R.. Svjedok **Š.M.** istakao je da je sve vojno sposobne srbe naoružala vojska, da su i komšije muslimani imali oružje, da su nešto predali a nešto nisu, da je navedenog dana bio na K. kad su skupljene komšije muslimani, da ih je bilo preko 100 ljudi, da su bili u koloni i da su ruke držali iznad glave. Svjedok **Š.D.**, iako nije imala neposrednih saznanja vezano za dešavanja na K., navela je da je nakon 2-3 dana srela majku C.I., da je primjetila da je tužna i da joj je ona tad rekla da su joj I. odveli u S..

Odbrane optuženih Predojević Drage, Došenović Ranka sina M, Došenović Ranka sina V. i Vukša Dragutina nisu osporile niti na bilo koji način dovele u pitanje činjenicu da su na brdo K. prinudno dovedeni civili-muškarci bošnjačke nacionalnosti, naselja F. i N..

Provedenim dokazima utvrđeno je da je iz kolone izdvojeno 12 civila bošnjačke nacionalnosti i to: M.I. zv. B., V.Š., C.I., C.L., C.Z., C.M. zv. H., H.I. zv. B., R.I., R.H., A.R., C.H. zv. Beg i C.L.. Ove činjenice utvrđene su na osnovu iskaza oštećenih V.Š., C.I., C.H.,

C.L.1 i H.I., koji su bili među 12 civila koji su izdvojeni iz kolone, iskaza C.L. i C.Z., koji su u međuvremenu umrli, a čiji iskazi koje su dali u fazi istrage su čitani, iskaza svjedoka Z.E., C.A., V.N., V.M., V.R., R.Dž., A.N., H.S. i C.R., koji su kao civili naselja N. i F. sprovedeni na brdo K. a nisu izdvojeni iz kolone i maltretirani te svjedoka A.E., K.M., M.S. i D.M., koji nisu imali neposrednih saznanja, ali svoja posredna saznanja crpe od bliskih srodnika koji su bili na brdu K. među 12 civila koji su izvedeni i maltretirani, a koji su u međuvremenu umrli. Da je upravo 12 navedenih civila izdvojeno iz kolone, te da su nakon dešavanja na K. autobusom odveženi u logor „K.“ u S.M., odbrana optuženih nije osporila niti na bilo koji način dovela u pitanje

Činjenica smrti lica M.I., A.R., R.I., R.H., C.L. i C.Z., pored iskaza saslušanih svjedoka, potvrđena je i materijalnim dokazima. Uvidom u izvod iz knjige umrlih Općine S.M. broj 05-13-3-2688/2015 od 12.11.2015.godine utvrđeno je da je C.Z. umro sa danom 24.08.2015.godine. Uvidom u izvod iz Matične knjige umrlih općine S.Most broj 05-13-3-1839/2016 od 14.09.2016.godine utvrđeno je da je C.L. umro sa danom 13.07.2016.godine. Uvidom u izvod iz matične knjige umrlih općine S.M. broj 05-13-3-346/2015 od 19.02.2015.godine utvrđeno je da je R.H. umro sa danom 28.12.1992.godine. Uvidom u izvod iz matične knjige umrlih općine S.M. broj 05-13-3-381/2015 od 25.02.2015.godine, utvrđeno je da je M.I. umro sa danom 05.05.2010.godine. Uvidom u izvod iz matične knjige umrlih broj 05-13-3-378/2015. od 24.02.2015.godine utvrđeno je da je R.I. umro sa danom 17.10.2006.godine. Uvidom u izvod iz matične knjige umrlih Općine S.M. broj 05-13-3-380/2015 od 24.02.2015.godine utvrđeno je da je A.R. umro sa danom 13.01.1995.godine.

Nesporna je činjenica da su civili naselja N. i F. koji su prisilno izvedeni iz svojih kuća i sprovedeni na brdo K., među njima i 12 napred navedenih lica koji su izvedeni iz kolone, nisu neposredno učestvovala u neprijateljstvima, pa su samim tim shodno odredbi člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949.godine predstavljali zaštićenu kategoriju stanovništva. Navedena konvencija štiti osobe koje se u bilo kom trenutku i na bilo koji način nađu u slučaju sukoba ili okupacije u vlasti jedne strane u sukobu.

Provedenim dokazima utvrđeno je da je krivično djelo koje se optuženim stavlja na teret u dovoljnoj mjeri povezano sa oružanim sukobom koji je postojao u Bosni i Hercegovini, jer da nije bilo oružanog sukoba, akcija takvih razmjera u kojoj se prisilno izvede 150-200 odraslih muških osoba-civila te sprovede na brdo K., u koloni po dva sa rukama iza glave te pognutim glavama, ne samo da ne bih bila provedena, već ne bih bila moguća. Naime, optuženim je stavljen na teret da su kao pripadnici vojske i MUP-a RS, kao jedne strane u sukobu poduzeli radnje izvršenja prema civilnom stanovništvu bošnjačke nacionalnosti, kao suprostavljene strane u sukobu. Treba naglasiti da se prema stavu sudske prakse ne traži uzročno-posljedična veza između oružanog sukoba i počinjenja zločina koji je predmet optuženja, ali se traži da je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri uticalo na sposobnost učinioca da počinio zločin.

Kada su u pitanju dešavanja na brdu K. i radnje izvršenja optuženih Predojević Drage, Došenović Ranka sina M. i Vukša Dragutina ponaosob i u njihovoj međusobnoj vezi sa ostalim pripadnicima vojske i MUP-a RS-a, iskazima svjedoka C.I., V.N., H.I., C.R., H.S., R.Dž., V.R., C.L. i M.S., supruge M.I. koji je u međuvremenu umro, utvrđeno je da je prvi iz kolone izdvojen M.I. zv. „B.“, da su ga Predojević Drago i Došenović Ranko sin M. tukli puškama, nogama na kojima su imali vojničke čizme i drugim predmetima po leđima i cijelom tijelu od kojih udaraca je M.I. pao u nesvijest, nakon čega bi ga optuženi polijevali vodom, da bi se osvjestio, a potom i dalje nastavili tući.

Tako svjedok **C.I.** u svom iskazu navodi da je optuženi Predojević Drago prvog prozvao M.I. zv. B., da ga je Drago tukao tako kako se ne može tući ni životinja sa cijevi i kundakom od automatske puške. Tukli su ga i drugi, da je I. padao u nesvjest, da su ga polijevali vodom. I. je najviše tukao optuženi Drago, u pomoć mu je priskočio optuženi Vukša Dragutin, druge nije mogao prepoznati, bili su iz P., samo je znao svoje komšije. I. je molio da ga ne tuku, čuo je plač ali nisu imali milosti te se tuklo do besvjesti. Svjedok **H.I.** naveo je da je u koloni bilo 200 civila, da je čuo kada je Drago prvog iz kolone izveo M.I., da ga je tukao palicom i kundakom puške tako da je I. bio sav krvav. Svjedok je naveo i to da su optuženi Predojević Drago i Došenović Ranko sin M. naredili da se jede trnje, da pasu travu. Svjedok **V.N.** potvrdio je da je optuženi Predojević Drago prozvao M.I. rekavši mu „kud si poslao svoju ženu, a ostao si da j... srpske žene“, da je I. dočeka Ranko sin Cestara (optuženi Došenović Ranko sin M.), da su ga on i Drago tukli nemilice, da je padao u nesvjest, da se gubio, da su ga polijevali vodom, da ga je Drago udarao puškom, nogama i rukama, da je Ranko imao letvu bukovu, misli da je od palete, da je imao zavrnutu rukavu, da se umorio od tuče, da je bio sav mokar i da nije birao koga će tući. Svjedok **H.S.** potvrdio je iskaz svjedoka V.N. da je optuženi Predojević Drago prvo prozvao I. zv. B., da mu je rekao poslao si svoju ženu u svijet da bi naše srпкиnje j..., te da su ga počeli tući. Svjedok **C.R.** naveo je da je optuženi Predojević Drago prošao pored kolone civila, da je pitao H.M. „gdje ti je kolega B.“, misleći na I. Dok su stajali izveli su M.I., nije vidio tko ga je tukao ali je čuo da I. govori „nemoj brate, što me tučeš, nisam ti ništa uradio“ misli da su I. tukli jedno pola sata ako ne i više. Svjedok **R. DŽ.** naveo je da je optuženi Predojević Drago bio glavni, da je prozivao, da je prozvao M.I., V.Š. i ostale, da to nije vidio ali da poznaje glas optuženog, da je čuo jauke i udaranje, da su ih izvodili sa njegove desne strane na neku malu poljanicu prema L.P.. Svjedok **V. R.** naveo je da je čuo kada je Drago prozvao M.I., da je I. bio ispred njega u koloni, da nije vidio kad je D. ispitivao I., da je čuo kako I. jauče i dreči te da je I. poslije rekao da ga je tukao Drago. Svjedok **C.L.** ističe da su I. udarali Predojević Drago, Lj. zet (optuženi Došenović Ranko sin M.) i Lj. sin po nadimku M., I. je padao u nesvjest te dolazio sebi. Svjedok **M.S.** navela je da je živjela sa svojim mužem M.I. u naselju F., da ju je suprug početkom 1992.godine „natjerao da napusti Bosnu i Hercegovinu“, da joj je muž bio slikar, da ga je vidjela u septembru 1992.godine u Z., da joj je izgledao za neprepoznati, misli da je to od udaraca. I. joj je pričao za K., da je prvi prozvan, da ga je optuženi Predojević Drago pitao gdje je poslao ženu i sina, da ga je zatim počeo udarati, da je njen muž padao i ustajao, da ga je tukao puškom, da je to na muža ostavilo posljedice, da je cijelo vrijeme bio bolestan i živčan, da nije mogao spavati te da je preminuo tokom 2010.godine.

Prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka vezanih za izvođenje iz kolone M.I., odbrane optuženih su svjedocima ukazali na određene razlike u iskazima koje su dali u fazi istrage. Tako je branilac optuženog Predojević Drage, prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka **H.I.** svjedoku prezentirao zapisnik broj 05-04/03-5-266/15 od 26.02.2015.godine, dat pred ovlaštenim licima MUP-a USK-a Bihać te zapisnik u tužilaštvu BiH broj T 20 0 Kt RZ 0010378 15 od 15.11.2015.godine u kojima se svjedok izjašnjavao da nije vidio tko je prozvao M.I. zv. „B.“, a da je na pretresu rekao da je imenovanog prozvao optuženi Predojević Drago, našto se svjedok izjasnio da ostaje kod iskaza sa glavnog pretresa da je Drago prozvao „B.“, da je to čuo. Branilac je ukazao i na razlike u iskazima ovog svjedoka u pogledu uniformi koje je nosila vojska i policija. Svjedok H.I. ostao je kod svog iskaza sa pretresa da je Drago bio u policijskoj uniformi plave boje, sa tamnijim hlačama i svijetlijom košuljom, da je milicija bila u tamnoplavim uniformama a vojska u SMB i maskirnim uniformama. Branilac optuženog Predojević Drage prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka **V.N.** istom je prezentirao zapisnike MUP-a USK-a broj 05-04/03-5-1111/15 od 01.09.2015.godine, i Tužilaštva BiH broj T 20 0 KTRZ 0010378 15 od 27.11.2015.godine, ističući da je svjedok na pretresu iznio neke detalje

koje nije navodio u istrazi, kao i činjenicu da je u istrazi rekao da su civile „prozivali“, a da je na pretresu rekao da je Drago prozivao. Svjedok je ostao kod svog iskaza na glavnom pretresu da je Drago prozvaio M.I. Branilac optuženog Predojević Drage prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka **H.S.** svjedoku je prezentirao zapisnik o njegovom ispitivanju u fazi istrage pred ovlaštenim licima MUP-a USK-a Bihać broj 05-04/03-5-1110/15 od 31.08.2015.godine u pogledu činjenice u kakvoj su uniformi bili vojnici koji su došli po njega kući te u kakvoj je uniformi bio optuženi Predojević Drago, da li u vojnoj kako je rekao u istrazi, ili u policijskoj, kako je rekao na pretresu. Svjedok se u pogledu tih razlika izjasnio da je događaj bio više od 20 godina, da zna da su Drago i vojnici bili u uniformi. Branilac optuženog Predojević Drage prilikom unakrsnog ispitivanja **C.R.** ukazao je na razlike u iskazima iz istrage u odnosu na glavni pretres u pogledu izvođenja iz kolone M.I., tom prilikom prezentirao mu je zapisnik MUP-a USK-a Bihać broj 05-04/03-5-1441/15 od 26.10.2015.godine te se svjedok izjasnio da je optuženi Predojević Drago išao pored kolone, da je tražio i pitao za M.I. zv. „B.“ te da je to tačno. Branilac optuženog Predojević Drage, prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka **R.DŽ.** prezentirao je ovom svjedoku zapisnik Tužilaštva BiH broj T20 0 KT RZ 0010378 15 od 12.11.2015.godine, ističući da je ovaj svjedok u istrazi rekao da su srpski vojnici i policajci počeli da prozivaju, a da je na pretresu rekao da je M.I. prozvaio optuženi Predojević Drago. Svjedok je pojasnio da je optuženi Predojević Drago bio među tim vojnicima i policajcima, da se najviše isticao, da nije smio gledati, da je čuo Dragin glas a Drago je njih civile, najbolje poznao jer su bili komšije. Branilac optuženog Predojević Drage prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka **V.R.**, prezentirao je ovom svjedoku zapisnik Tužilaštva BiH broj T 20 0 KT RZ 0010378 15 od 15.11.2015.godine, i zapisnik MUP-a USK Bihać broj 05-04/03-5-208/15 od 19.02.2015.godine, u pogledu razlika da li je optuženi Predojević Drago nakon što je izveden M.I. istog samo tukao ili i ispitivao, pa je svjedok ostao kod svog iskaza na glavnom pretresu da je Drago, I. zv. B. ne samo tukao već i ispitivao. Branilac optuženog Predojević Drage prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka **M.S.**, istoj je prezentirao zapisnik MUP-a USK Bihać broj 05-04/03-5-949/15 od 05.08.2015.godine, i ukazao na razlike u odnosu na iskaz sa glavnog pretresa kada je rekla da je njenog muža udarao optuženi Predojević Drago, a u istrazi da je rekla u množini „čim su ga izveli, da su ga počeli udarati“. Svjedok je pojasnila da joj je muž govorio za optuženog Predojević Dragu, da je rekao i za B., a da su ga tukli i ostali.

Sud je prihvatio iskaze svjedoka C.I., H.I., V.N., H.S., C.R., R.Dž., V.R., C.L. i M.S., vezano za izdvajanje iz kolone M.I. zv. „B.“ i radnje izvršenja koje se optuženim Predojević Dragi i Došenović Ranku sinu M. stavljaju na teret. Svjedoci C.I., H.I. i C.L. bili su u grupi od 12 civila koji su na K. izdvojeni iz kolone, svjedoci V.N., H.S., C.R., R.Dž. i V.R., bili su u koloni civila ali nisu izdvojeni, tako da su oni naveli ono što su oni vidjeli i čuli. Kada je u pitanju svjedok M.S., ona je u svom iskazu navela svoja posredna saznanja o onome što joj je naknadno ispričao njen muž M.I. Iskazima navedenih svjedoka utvrđeno je da je optuženi Predojević Drago u koloni tražio M.I. te da se Drago najviše isticao u tuči, nakon što je I. izdvojen. Svjedoci C.I., V.N. i C.L. saglasno su potvrdili da je I. od udaraca gubio svijest te da su ga polijevali vodom. Svjedoci H.I., V.N. i C.L. potvrdili su da je I. među ostalim pripadnicima milicije i vojske RS-a tukao i optuženi Došenović Ranko sin M., kojeg su pojedini svjedoci identifikovali kao „Lj. zet ili sin cestara“. Prilikom ocjene iskaza svjedoka koji su bili u koloni, posebno treba imati u vidu da je kolona prema iskazima pojedinih svjedoka bila duga oko 200 m, da su civili u koloni morali imati pogled oboren prema zemlji, tako da svi svjedoci nisu mogli na isti način vidjeti a samim tim i percipirati dešavanja vezana za izdvajanje iz kolone i tuču M.I.

Kada su u pitanju prigovori branioca optuženog Predojević Drage i ukazivanje na razlike u iskazima svjedoka H.I., V.H., H.S., C.R., R.Dž., V.R. i M.S., treba naglasiti da

izmjenjenom optužnicom kantonalna tužiteljica optuženom Predojević Dragi nije niti stavila na teret da je on izdvojio iz kolone M.I. Vezano za razlike u iskazu svjedoka H.I. iz istrage i na glavnom pretresu u pogledu uniformi koje su nosili optuženi Predojević Drago i drugi pripadnici milicije i vojske RS-a, svjedok je na pretresu pojasnio da je optuženi Predojević Drago bio u policijskoj uniformi, a vojska je nosila vojnu uniformu, pa je sud prihvatio pojašnjenja i iskaz koji je ovaj svjedok dao na pretresu, obzirom da nije sporna činjenica da je optuženi Predojević Drago bio pripadnik rezervnog sastava milicije. U pogledu razlika u iskazima svjedoka V.R. iz istrage i sa glavnog pretresa, svjedok je ostao kod svog iskaza na glavnom pretresu da je optuženi Predojević Drago tukao i ispitivao M.I.. Treba naglasiti da se optuženom Predojević Dragi ne stavlja na teret da je „ispitivao“ M.I.. Kada su u pitanju razlike u iskazu svjedoka M.S., svjedok je na glavnom pretresu pojasnila da joj je muž pričao da su ga i drugi pripadnici milicije i vojske RS-a tukli a ne samo optuženi Predojević Drago, te je sud prihvatio pojašnjenja i iskaz sa glavnog pretresa u kontekstu izvođenja iz kolone M.I.. Sud nije prihvatio prigovor odbrane optuženog Predojević Drage da nije bilo vode, da nisu mogli M.I. polijevati vodom jer je bio ljetni period, da se ne zna u čemu su vodu donosili, da li kanisterima, kantama ili ćuturicama. Naime, iz iskaza svjedoka H.I. utvrđeno da je na K. pored kamiona i ostale vojne opreme, bila i cisterna sa vodom. To je i razumljivo obzirom na razmjere vojne akcije, broj vojnika i pripadnika milicije koji su učestvovali, kao i činjenicu da iz iskaza svjedoka odbrane koji su učestvovali u akciji proizilazi da su oni prema „muslimanskim kućama“ zauzeli položaje noć prije akcije.

Iskazima svjedoka V.Š., C.I., V.N., V.M.a, R.Dž., B.V. i H.I. utvrđeno je da je optuženi Predojević Drago izveo iz kolone V.Š. te da su ga potom optuženi Predojević Drago i Došenović Ranko sin Miloša udarali puškama i drugim predmetima po svim dijelovima tijela, od kojih udaraca je Š. bio krvav i modar, padao je na zemlju, jaukao od bola a oni ga i dalje nastavili udarati. Tako svjedok V.Š. u svom iskazu navodi da ga je iz kolone izveo optuženi Predojević Drago, da Dragu poznaje iz R., da su radili skupa, da ga je gnjavio, tukao kundakom puške u rebra i leđa, do drugog puta gdje je otjerao „B.“, da mu se potom pridružio Došenović Ranko sin M., da su ga nastavili udarati tako da mu je jedno oko bilo zatvoreno, da je prozvano njih 12, da ga je Ranko tukao palicom a da ih je Drago natjerao da jedu smreku i da pasu travu. Tuča je prestala kada je došao komadant B., a nakon toga su njih 12 autobusom odvezli u logor K., naredili im da stanu uza zid, dežurni im je rekao „tko je dobio još će, a tko nije više će“. Svjedok C.I. potvrdio je da je V.Š. iz kolone izveo optuženi Predojević Drago, da je imao pušku, nož, čizme, da je Š. tukao čime je prije stigao. I svjedok V.N. potvrdio je da je njegova brata Š. prozvao Drago, da mu je rekao „kabadahijo izađi na polje“, da je Š. izišao i da ga je Drago odmah sastavio puškom, da je Š. najviše tukao Ranko sin Cestara, misleći pritom na optuženog Došenović Ranka sina M., da je Ranko bio zavrnutih rukava, da nije birao koga će tući Š., Z. te ostale C.. Svjedok V.M. potvrdio je iskaze ostalih svjedoka da je optuženi Predojević Drago prozivao, da je prozvao njegova brata Š., da je čuo da su ih tukli ali da nije vidio te da mu je Š. kada su sprovedeni u logor K. pričao da ga je tukao Drago. Svjedok R.Dž. naveo je da je optuženi Predojević Drago bio glavni da je prozivao između ostalog i V.Š., da je čuo jauke i udaranje ali da nije vidio tko je tukao. Svjedok B.V. ističe da je bio aktivni milicioner u L.P., da je toga dana učestvovao u akciji pretresa i čišćenja terena, da je bio na K. kada su izvedeni civili F. i N., da nije toliko obraćao pažnju šta se dešava na K. ali da je vidio kada je optuženi Predojević Drago prišao sa leđa V.Š. i udario ga puškom govoreći „haj sad da se bijemo, mamu ti j...“, a da je on Dragi rekao „p... ti materina, što ga udaraš, što se nisi pobio kad si trebao“. Svjedok H.I. tvrdi da nije vidio da je optuženi Drago tukao Š., ali da mu je Š. kad su odvedeni u logor K. pričao da ga je tukao Drago i da su to svi mogli čuti.

Prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka V.Š., branilac optuženog Predojević Drage prezentirao je ovom svjedoku zapisnik Tužilaštva BiH broj KT RZ 123/06 od 05.10.2006.godine, tvrdeći da ovaj svjedok u ovom zapisniku nije pominjao optuženog Predojević Dragu vezano za dešavanje na brdu K.. Međutim, radilo se o zapisniku gdje je svjedok V.Š. davao iskaz u drugom predmetu, gdje je drugo lice osumnjičeno za drugi događaj, tako da je svjedok ostao kod svog iskaza kojeg je dao na glavnom pretresu u pogledu radnji koje je prema njemu poduzeo optuženi Predojević Drago. Branilac optuženog Predojević Drage, prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka C.I. prezentirao je ovom svjedoku zapisnik MUP-a USK-a Bihać broj 05-04/3-03-5-202/15 od 18.02.2015.godine te zapisnik o njegovom saslušanju u tužilaštvu BiH broj T 20 0 Kt RZ oo10378 15 od 27.11.2015.godine, ističući da je svjedok u policiji rekao da su „prozivali“ V.Š., u tužilaštvu da je rekao da se ne može sjetiti tko je prozvao V.Š., da bi se svjedok izjasnio da je tačno i da ostaje kod svoje izjave koju je dao na glavnom pretresu da je V.Š. prozvao optuženi Predojević Drago. Branilac optuženog Predojević Drage prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka V.M. prezentirao je ovom svjedoku iskaz kojeg je dao u tužilaštvu BiH broj 20 0 KT RZ 001378 15 od 26.11.2015.godine, kada je rekao „tu su počeli da prozivaju neke od nas i tu su odmah pred nama počeli tuču puškama, nogama, lopatama, letvama i raznim predmetima a da je na pretresu rekao da je V.Š. prozvao optuženi Predojević Drago, da bi svjedok pojasnio da su i drugi prozivali ali da ostaje kod izjave da je Drago prozvao Š..

Provedenim dokazima, iskazima svjedoka V.Š., C.I., V.N. i R.Dž., utvrđeno je da je V.Š. prozvao i iz kolone izveo optuženi Predojević Drago. Sud je prihvatio iskaze ovih svjedoka jer su oni iznijeli svoja neposredna saznanja u vezi dešavanja na K. te radnje izvršenja za koje su oglasili krivim optuženi Predojević Drago i Došenović Ranko sin Miloša, njihovi iskazi se nadopunjuju i čine jednu logičnu cjelinu. Svjedok – oštećeni V.Š. naveo je da dobro poznaje optuženog Predojević Dragu, da su zajedno radili u Rudniku, išli na posao, da je od Drage kupovao sijeno za stoku, prilikom davanja iskaza pokazao je u sudnici na optuženog Predojević Dragu, tako da ni u kom slučaju nije moglo doći do zabune u identitetu. Kada je u pitanju optuženi Došenović Ranko sin M., svjedok V.Š. ga je identificirao kao sina M. ili Lj. zeta, što su činili i neki drugi svjedoci optužbe, obzirom da Došenović Ranko sin M. nije iz njihovog sela. Svjedok V.Š. kao i drugi svjedoci koji su se izjašnjavali na ove okolnosti nisu imali nikakvog razloga a niti motiva da od tolikog broja vojnika i pripadnika milicije izdvoje optužene Predojević Dragu i Došenović Ranka sina M. i lažno ih terete već su iznijeli samo ono što su lično vidjeli i čuli, obzirom na mjesto gdje su stajali u koloni, a kada je u pitanju oštećeni opet V.Š., ono što je lično doživio. Iako je bilo očito da svjedok B.V. kao pripadnik MUP-a RS-a koji je učestvovao u akciji, izbjegava da iznosi detalje o dešavanjima na K., u svom iskazu naveo je da je vidio kada je optuženi Predojević Drago prišao sa leđa V.Š., udarivši ga puškom, te je tako na određen način potvrdio iskaze ostalih svjedoka, vezano za radnje izvršenja koje je optuženi Predojević Drago poduzeo prema V.Š..

Kada su u pitanju razlike u iskazima svjedoka V.Š. iz istrage i sa glavnog pretresa na koje je ukazao branilac optuženog Predojević Drage, treba naglasiti da je V.Š. dao iskaz dana 05.10.2006.godine na zapisnik Tužilaštva BiH pod brojem KT RZ 123/06 u vezi drugog događaja, gdje je drugo lice bilo osumnjičeno, pa iz tih razloga nije pominjao optuženog Predojević Dragu u pogledu dešavanja na K.. Vezano za razlike iskaza svjedoka C.I. i V.M. iz istrage, kada su rekli da su pripadnici vojske i milicije „prozivali“, i sa glavnog pretresa kada su naveli da je optuženi Predojević Drago „prozvao“ V.Š., na koje je branilac optuženog Predojević Drage ukazao, sud je prihvatio iskaze ovih svjedoka sa pretresa da je optuženi Predojević Drago „prozvao“ V.Š. a ne da su ga „prozivali“, jer je činjenica prozivanja V.Š. od

strane optuženog Predojević Drage potvrđena i drugim svjedocima. Međutim, kada su u pitanju ostali izdvojeni civili, utvrđeno je da su prozvani od drugih pripadnika vojske i milicije.

Imajući u vidu činjenicu da je iskazom oštećenog V.Š. te iskazima napred navedenih svjedoka utvrđeno da je optuženi Predojević Drago prozvao i iz kolone izveo V.Š., u skladu sa provedenim dokazima izvršena je činjenična modifikacija izreke optužnice, u kojoj je bilo navedeno da su V.Š. prozvali i iz kolone izveli Predojević Drago i optuženi Došenović Ranko sin M..

Iskazima svjedoka C.I., C.L.1, H.I. i V.N. utvrđeno je da su nakon što je iz kolone izveden C.I., optuženi Predojević Drago i Vukša Dragutin zv. „D.“ neizmjenično istog udarali palicom, puškama po glavi i leđima, da bi u jednom trenutku Vukša Dragutin izvadio bajonet od puške M – 48 te oštricu noža stavio I. pod vrat, koja mu je probila kožu i niz njega je tekla krv, pa je dalje gurao nož prema bradi C.I., zbog čega je on osjećao veliku bol i strah da će biti zaklan. Tako svjedok **C.I.** u svom iskazu navodi da je njega prozvao aktivni policajac M.D., da je stajao skoro na čelu kolone, da je prošao kroz špalir, da mu je jedan vojnik opsovao mater i rekao da skine kožnu jaknu, da nije uspio skinuti jaknu ni do pola kada su ga počeli udarati. Prvo ga je udario M.D., a onda su redom nastavili komšije Predojević Drago i Vukša Dragutin a ostali optuženi ga nisu tukli, mada ih sve zna. Poslije su izveli M.C., L.C., Z., sve stariji ljudi u 60-tim godinama. I.R. tukao je optuženi Predojević Drago, skinuo mu sat i rekao „taj ti sat više neće trebati“, a I. je bio sa H.. Iz kolone je izvedeno njih 10, a poslije su otišli po A.R. i C.H.. R. je bio najstariji, imao je trombozu noge, po njega je poslao N.D., tukao je Ranko nožem po bolesnoj nozi i pitao ga odakle da počne sjeckati. Dok su njega tukli, prišao mu je optuženi Vukša Dragutin, izvadio je bajonet M 48 i stavio mu ga pod vrat, on se dizao na prste, nož je probio kožu na vratu, tako da je tekla krv, da je tada prišao optuženi Došenović Ranko sin V., uhvatio Dragutina za ruku i skinuo je sa njegovog vrata. Svjedok je naveo i to da je Drago naredio da legnu potrbuške i da pasu travu, da je bio u strahu, da se osjećao poniženo i utučeno. Dok je ležao, netko ga je udario palicom u zatiok, tako da je počeo da gubi svijest. Travu nisu smjeli rukama čupati već su je morali ustima pasti, kod njega je umjesto trave bila smreka, tako da je prilikom odlaska njih 12 u logor K. imao puna usta te smreke. Tuča je prestala kada je došao komadant 6.Krajiške brigade B.B, a nakon što je izišao iz logora „K.“, D. majka došla ga je lično pitati da li ga je Dragutin htio zaklati, obzirom da su bili komšije i u dobrim odnosima. Svjedok **C.L.** naveo je da su nakon sprovođenja na vrh K. počeli prozivanje njegovih rođaka i komšija C.Z., C.M., C.H., C.L., C.I., V.Š., H.I., M.I., R.I., R.H. i A.R.. To je potvrdio i svjedok **H.I.**, ističući da su ih tukli dva sata. Svjedok **V.N.** potvrdio je da je na K. bio i optuženi Vukša Dragutin, da ga poznaje jer je išao sa njegovom sestrom F. u razred te da je vidio kada je Dragutin donio nož pod vrat C.I. te da misli da ga je Ranko sin V. udario po ruci u kojoj je držao nož.

Prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka **C.I.**, branilac optuženog Vukša Dragutina, prezentirala je ovom svjedoku iskaz kojeg je dao u tužilaštvu BiH, dana 26.03.2015.godine, na zapisnik broj T020 0 KT RZ 0006582 13, ukazujući mu na razlike, da je u istrazi rekao da su maltretirani a na pretresu da su tučeni, da bi svjedok naveo da je za njega maltretiranje i tuča isto i da u tome ne vidi razliku. Branilac ovog optuženog svjedoku je prezentirala i zapisnik o njegovom iskazu kojeg je dao 18.02.2015.godine u fazi istrage, kada je naveo „kada sam već osjetio da mi krv lije iz usta i nosa i sljeva se niz tijelo, drhtao sam iz straha i mislio sam da će nas odmah pobiti vidio sam I. da leži i jauče pored njega je bila lokva krvi, Š. je stajao i vidim da ga udaraju po raznim dijelovima tijela, ja sam došao do njih i tu me počeo udarati Predojević Drago i Vukša Dragutin, udarali su me nogama i rukama po čitavom tijelu“, pa je svjedok pojasnio da mu je krv lila iz usta i nosa od tuče a ne od bajonete.

Sud je prihvatio iskaze svjedoka C.I., C.L.1, H.I. i V.N., vezano za radnje izvršenja koje su optuženi Predojević Drago i Vukša Dragutin poduzeli prema C.I., nakon što je isti izveden iz kolone. Svjedok C.I. je na jasan, precizan i slikovit način opisao kakvu je sve torturu prošao nakon što ga je prozvao M.D., prvo kroz špalir vojnika i milicije a potom i za tuču od strane Predojević Drage i Vukša Dragutina. Bio je jasan da dobro poznaje Dragu i Dragutina, jer su bili komšije, da druge koji su ga tukli nije poznavao, stim da je naveo da ga ostali optuženi koje je također poznavao nisu tukli. Svjedok C.I. naveo je da je bio u dobrim odnosima sa porodicom optuženog Vukša Dragutina, a to je potvrdio i sam optuženi Vukša Dragutin, tako da on nije imao nikakvog razloga i motiva za lažno svjedočenje i iznošenje detalja koji bi bili suprotni objektivnom utvrđivanju činjenica. Kada su u pitanju razlike u iskazima ovog svjedoka u istrazi i na glavnom pretresu koje su mu prezentirane od strane branioca, optuženog Vukša Dragutina, svjedok se izjasnio da je za njega maltretiranje i tuča isto a da mu je krv iz nosa i usta tekla od udaraca, pa je sud ta pojašnjenja prihvatio, jer razlika u iskazima praktično nije niti bilo. Svjedok V.N. potvrdio je iskaz svjedoka C.I. da je optuženi Vukša Dragutin donio nož pod vrat I.. Po mišljenju ovog suda navedeni svjedoci dobro su poznavali optužene, obzirom da su bili komšije tako da nije moglo doći do zabune u identitetu, s tim što je V.N. dodao i to da je njegova sestra F. išla u školu sa optuženim Vukša Dragutinom.

Iskazima svjedoka H.I., C.I., V.N. i C.L. utvrđeno je da je optuženi Došenović Ranko sin M., nakon što je iz kolone izdvojen H.I., zajedno sa B.M. zv. „M.“, koji je u međuvremenu preminuo istog odmah pored kolone počeo udarati palicom po glavi, od kojih udaraca je I. jaukao od bola i padao u nesvjest, da bi mu potom naredili da krene prema izdvojenoj koloni civila, gdje su ga nastavili udarati nogama, vojnim rapom i drugim predmetima u predjelu leđa i slabina. Tako svjedok **H.I.** svom iskazu navodi da je njega prozvao optuženi Došenović Ranko sin M.(C.), da ga je tukao palicom po glavi, da mu je psovao balijsku majku, pitao ga kome je nosio pogaču, da je molio Ranka da ga ne tuče, da je od udaraca imao na glavi čvorugu u obliku jajeta, da je pokušavao štititi glavu rukama, da se palica motala, da se on od udaraca gubio, da mu je dolazila nesvjest, da su ga bacili u kanal, da ga je Ranko tukao sa rapom u kojem su bili okviri metaka, da ga je tukao po leđima, da mu je potom prišao njegov šura M. zv. M., da ga je udario u donji dio vilice i izbio mu dva zuba, da ga je i optuženi Predojević Drago udario dva tri puta kundakom od puške u predjelu leđa i bubrega, da su im poslije naredili da pasu travu, da je on morao jesti bujadu, da je niže njega bio R.A., otac generala A., da je vidio M.I. koji je bio sav krvav te da je ukupno prozvano njih 12, da je u blizini vidio cisternu, traktor te vojni kamion. Optuženog Došenović Ranka sina M. poznavao je od ranije, radili su zajedno u rudniku, on je bio nadzornik bravara. Dalje je naveo da je prvo izveden M.I., da je on bio treći ili četvrti, da su iz kolone izvedeni C.Z., C.L., C.L.1, C.H., C.I., R.I., M.I., A.R., V.Š.. Tukli su ih oko 2 sata, i sada ima posljedice, boli ga glava ima traume, a poslije su ih autobusom odvezli u logor K., gdje je zadržan 5-6 dana. Svjedok **C.I.** potvrdio je iskaz svjedoka H.I. da je I. koji ima nadimak B. tukao njegov radni kolega Došenović Ranko sin M., da mu je I. u logoru K. pričao da je sa Rankom zajedno radio u rudniku. Svjedok **V.N.** naveo je da su optuženi Predojević Drago i Došenović Ranko sin M., najviše tukli, da su tukli i H.I..

Prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka **H.I.**, branilac optuženog Predojević Drage prezentirao je ovom svjedoku zapisnik iz istrage broj 05-04/03-5-266/15 od 26.02.2015.godine i zapisnik dat u tužilaštvu BiH broj T20 0 KT RZ 0010378 14 od 05.11.2015.godine u pogledu boje uniforme koju je nosio optuženi Predojević Drago te vojska i policija, pa je svjedok ostao kod izjave koju je dao na pretresu da je Drago bio u policijskoj uniformi, da su hlače bile tamnije a košulja svijetlija. Branilac optuženog Došenović Ranka sina M. prezentirao je svjedoku H.I.u zapisnik broj T 20) KT RZ 0010378 15 od 15.11.2015.godine, ističući da je u toj izjavi

svjedok rekao da mu je B.M. izbio jedan zub, a na pretresu 2 zuba, te je svjedok ostao kod iskaza sa pretresa da mu je B.M. udarcem izbio dva zuba.

Sud je prihvatio iskaze svjedoka H.I., C.I. i V.N. u pogledu radnji izvršenja koje se optuženom Došenović Ranku sinu M. stavljaju na teret, nakon što je iz kolone izdvojen H.I., jer su oni iznijeli svoja vizuelna i čulna saznanja a oštećeni H.I., ono što je on lično doživio i kakvu je torturu prošao. Kada je u pitanju svjedok – oštećeni H.I., on je na jasan i detaljan način opisao kako su ga i na koji način tukli optuženi Došenović Ranko sin M. i njegov šura B.M. zv. M., koji je u međuvremenu preminuo, te kako ga je i optuženi Predojević Drago udario kundakom puške 2-3 puta. Naveo je da je bio radni kolega Došenović Ranka sina M., da je sa njim radio u rudniku, tako da ni u kom slučaju nije moglo doći do zamjene u identitetu. Svjedok H.I. nema nikakvog razloga niti motiva da lažno iznosi činjenice, da je to bio njegov cilj, sigurno bi rekao da su ga tukli i drugi a ne i B.M. koji je u međuvremenu preminuo, a koji mu je prema iskazu svjedoka udarcem čizmom izbio 2 zuba. Iskaz svjedoka H.I., da ga je tukao Došenović Ranko sin M., svojim iskazima potvrdili su C.I. i V.N.. Vezano za razlike u iskazima na koje su ukazali branioci optuženih Predojević Drage i Došenović Ranka sina M., po mišljenju ovog suda svjedok H.I. bio je jasan da je Drago bio u policijskoj uniformi, a vojska u vojnoj – SMB uniformi, tako da praktično nisu niti postojale razlike u iskazima. Ovom prilikom naglašava se da u optužnici nije niti stavljeno na teret optuženim da su H.I. prilikom tuče izbijeni zubi, s tim da je svjedok u svom iskazu bio jasan da su mu izbijena dva zuba.

Kada je u pitanju izvođenje iz kolone C.H. i radnje izvršenja koje se optuženom Predojević Dragi, Došenović Ranko sin M. i Vukša Dragutinu stavljaju na teret, iskazima svjedoka C.H., C.A., C.R., C.L.1, R.Dž., C.I., Z.E. i H.S., utvrđeno je da je optuženi Vukša Dragutin izdvojio iz kolone C.H., koji se kretao uz pomoć štaka, da je H. prišao optuženi Došenović Ranko sin M., te ga svom silinom udario puškom u predio leđa, da je on od tog udarca pao na zemlju i nije se mogao okrenuti, da bi nakon toga C.H. bio odveden na mjesto gdje su bili i drugi izdvojeni civili, te istog zajedno sa Predojević Dragom i drugim neidentifikovanim pripadnicima vojske i MUP-a RS-a nastavili udarati puškama, palicama i raznim drugim predmetima, od kojih udaraca je C.H. bio sav krvav i natečen. Tako svjedok C.H. u svom iskazu navodi da je tokom 1989.godine imao saobraćajnu nezgodu, da ga je udario kamion, da je zbog toga urađeno više operativnih zahvata u Z.. U F. gdje je imao porodičnu kuću vratio se u aprilu 1992.godine, kretao se pomoću štaka 3 godine, koje je platio 1.000 DM. Kada su počela ratna dešavanja na jednom punktu-barikadi vidio je optuženog Predojević Dragu u plavoj uniformi rezervnog sastava policije, koji je vršio kontrolu prolaska. Vezano za dešavanja na brdu K., misli da je to bilo 29. ili nekog drugog datuma u 7.mjesecu 1992.godine, da je došla vojska, izvodila je sve muškarce iz kuća, da su izveli njegovog brata C.L.1, dajdžu Z.E., da je vidio velik broj srpskih vojnika te da su zadnji prema brdu K. krenuli on i A.R.. Na vrh K. vidio je kolonu ljudi, držali su ruke za vratom, da mu je optuženi Predojević Drago opsovao „balijsku majku“, da mu je izbio desnu a potom i lijevu štaku, da ga je natjerao da kleči i da drži ruke iznad glave, da je potom čuo jauke M.I. i V.Š., koji su bili udaljeni od njega manje od 50 m. Dalje ističe da je njega prozvao Vukša Dragan sin D. i Došenović Ranko sin V., da je jedva ustao i sa jednom štakom izišao iz kolone, da ga je potom puškomitraljezom 53-kom udario Došenović Ranko sin M., cestarov sin. Nakon toga doveli su njegovog brata L., H.I. zv. B., C.Z., C.M. zv. H., R.H., da su ih tukli u krugu, da su imali palice i puške, da su ih tukli čim su stigli, da je bio sav krvav i crven, da je gubio svijest, da su ih tjerali da pasu travu te da glođu trnje i smreku, zbog čega mu se povraćalo. Svjedok C.A. naveo je da je H. kada je izveden prošao pored njega, da su ga čim je zamakao počeli tući, da su mu polomili štake, da je čuo H. jauke i krik. Naveo je i to da je toga dana izveden i njegov otac C. M., da je njegova porodica platila najvišu cijenu jer su izvedeni i C.L.1, C.I. i C.L., da je njegova oca M. lično

izveo optuženi Predojević Drago, da mu je otac pričao da su ga tukli kundacima, da su ih tjerali da jedu bobice od smreke i da pasu travu, da se njegov otac vratio iz logora K. 3-4 dana nakon dešavanja na K. te da je bio sav u modricama. Svjedok **C.I.** naveo je da su nakon što su izdvojili njih 10 iz kolone, naknadno poslali po A.R. i C.H., da je H. bio na štakama zbog saobraćajnog udesa. Svjedok **C.L.** u svom iskazu potvrdio je da je među 12 civila koji su izdvojeni iz kolone i pretučeni na K. bio i njegov brat C.H. te da su bile vidljive povrede krvi po licu i drugim dijelovima tijela. Svjedok **C.R.** u svom iskazu naveo je da su C.H. i A.R. naknadno dovedeni, da su tučeni, da je H. bio invalid, da je nosio štake, zbog saobraćajnog udesa te da je vidio kad su H. doveli. Svjedoci **Z.E.**, **R.Dž.** i **H.S.** potvrdili su da je C.H. naknadno doveden i da se kretao pomoću štaka.

Sud je prihvatio iskaze navedenih svjedoka, jer su oni iznijeli svoja neposredna saznanja vezano za dešavanja na K. i radnje izvršenja za koje su oglašeni krivim optuženi Predojević Drago, Došenović Ranko sin M. i Vukša Dragutin, njihovi iskazi saglasni su u bitnim detaljima, oni se nadopunjuju i čine jednu logičnu cjelinu. Svi ovi svjedoci saglasno su potvrdili da je C.H. bio u grupi od 12 civila koji su izdvojeni iz kolone te da su H. i A.R. naknadno dovedeni. Svjedoci su poznavali optužene Predojević Dragu i Vukša Dragutina jer su bili komšije, a optuženog Došenović Ranka sin M. pojedini svjedoci poznavali su iz rudnika, jer su zajedno radili ili kao sina M.-cestara, ili Ljubanovog zeta koji je njihov komšija. C.H. je opisao kako je izveden od optuženog Vukša Dragutina i Došenović Ranka sina V., opisao je kako i na koji način mu je optuženi Predojević Drago izbio štake, kako ga je optuženi Došenović Ranko sin M. udario puškom od kog udarca je pao, te kako su ga potom svi nastavili tući. Svjedoci C.A., C.L., C.I. i C.R. naveli su ono što su oni vidjeli i čuli, nakon što je na K. doveden C.H., a C.A. i saznanja do kojih je došao u razgovoru sa svojim ocem C.M.

Kada je u pitanju izdvajanje iz kolone-prozivanje C.H., svjedok –oštećeni C.H. u svom iskazu naveo je da su njega prozvali optuženi Vukša Dragutin i Došenović Ranko sin V.. Međutim, kako iz iskaza drugih svjedoka, o čemu će sud naknadno dati šire obrazloženje, proizilazi da Došenović Ranko sin V. nikog od 12 civila koji su izdvojeni iz kolone nije prozvao, te kako je sud ovog optuženog oslobodio od optužbe za radnje izvršenja koje mu se optužnicom stavljaju na teret, to je izvršio određenu činjeničnu modifikaciju izreke optužnice, tako da je iz iste izostavio da je C.H. pored optuženog Vukša Dragutina prozvao i Došenović Ranko sin V..

Nije prihvaćen prigovor odbrane iznesen u završnoj riječi da sa sigurnošću nije utvrđen identitet C.H., niti činjenica da se kretao pomoću štaka. Naime, sama činjenica da su pojedini svjedoci C.H. nazivali imenom H., niukom slučaju ne može upućivati na to da je sporno ime i identitet ovog svjedoka, jer je u optužnici a i prilikom uzimanja ličnih podataka svjedoka navedeno C.H.. Svjedok je to potvrdio i na pitanje branioca optuženog Predojević Drage, uz konstataciju da ima nadimak „B.“. Kada je u pitanju prigovor odbrane da iz iskaza optuženih te pojedinih svjedoka prije svega odbrane ne proizilazi da se C.H. kretao pomoću štaka, iskazima ne samo C.H., već i iskazima svih drugih svjedoka optužbe sa sigurnošću je utvrđeno da se C.H. od posljedica saobraćajnog udesa kretao uz pomoć štaka. Upravo je to razlog što C.H. i A.R., koji je šepao-hramao na jednu nogu nisu odmah u koloni sprovedeni na K. sa ostalim civilima, već su naknadno dovedeni. Po mišljenju ovog suda iskazi optuženih i svjedoka odbrane da se C.H. nije kretao pomoću štaka nemaju za cilj objektivno utvrđivanje činjenica već su očito sračunati sa namjerom da se poboljša položaj optuženih u krivičnompravnom smislu.

Sud nije prihvatio niti prigovor odbrane optuženog Vukša Dragutina, kada je u pitanju iskaz C.A. o njegovim posrednim saznanjima do kojih je došao u razgovoru sa ocem C.M., kao

i u pogledu činjenice da tužilaštvo nije uopšte dokazalo da C.M. nije mogao pristupiti u sud i dati iskaz, jer je postojala mogućnost da se sasluša i putem video linka. Ovom prilikom naglašava se da je svjedok C.A. naveo da se njegov otac nalazi u Š., da je u poodmakloj životnoj dobi, da je slabog zdravstvenog stanja, da ima problema sa demencijom, da optužba a niti odbrana optuženih nisu niti predlagali da se u svojstvu svjedoka sasluša i C.M. zv. H., koji je prema iskazima svjedoka optužbe bio među 12 civila koji su izdvojeni iz kolone i pretučeni na K.. Stoga je sud iskaz svjedoka C.A. o njegovim neposrednim saznanjima, obzirom da je i sam bio na K., kao i posrednim saznanjima (svjedok po čuvenju), cijenio u skladu sa svim drugim provedenim dokazima.

Iskazima svjedoka C.L.1, V.N. i C.H. utvrđeno je da je nakon što je iz kolone izveden C.L., da je istog optuženi Došenović Ranko sin M. svom silinom udario puškom po leđima, da je od tog udarca C.L. zajaukao i pao na zemlju te da ga je ovaj optuženi nastavio udarati nogama i puškom, istovremeno ga psujući i vređajući na nacionalnoj osnovi. Tako svjedok C.L. ističe da je radio u S., da je došao na godišnji odmor u svoje selo F., da je to bilo negdje u junu mjesecu 1992.godine te da se više nije mogao vratiti. Kada je u pitanju kritični događaj, navodi da je vidio P.M. zv. „K.“, da je selo bilo opkoljeno vojskom, da je rečeno da se kuće moraju pretresti i sva muška lica starija od 18 godina izvesti na put, da se radilo o većoj koloni njegovih mještana i iz F. i N., da su bili u koloni po dva čovjeka te da su sprovedeni na vrh K.. Tu je bilo prozivanje njegovih rođaka i komšija i to C.Z., C.M., C.H., C.L., C.I., V.Š., H.I., M.I., R.I., R.H. i A.R.. Na K. su morali pognuti glavu, ruke su im bile za vratom, tako da nije mogao obraćati pažnju sa svih strana. Kada je on izveden iz kolone, Došenović Ranko sin M.– cestarov sin, ga je udario puškom u leđa, psovao mu je tursku majku i govorio „ovo neće biti Turska“. Navodi da je izvedeno njih dvanaest on je bio zadnji, zna da su pretučeni njegov brat C.H., C.L., C.Z. i C.M., da su ih tjerali da pasu travu, da je Predojević Drago bio obučen u uniformu rezervnog sastava policije, da je njega tukao samo Došenović Rankosin M., da nije mogao vidjeti tko tuče ostale, jer je nakon prvog udarca puškom pao, da je molio Ranka da ga ne tuče, da mu je krv tekla po licu i leđima, da je imao povrede po čitavom tijelu, da je ostale vidio nakon što je došao komadant B. i naredio im da prestanu govoreći „šta radite od ovog stanovništva“. Svjedok C.L. naveo je i to da je Došenović Ranko sin M. iz H., da Ranka poznaje preko šure B.M., da se kuća njegovog punca Lj. nalazi blizu brda K. te da Ranko nije bio u skupini vojnika koja ga je izvela iz kuće. Svjedok V.N. naveo je da su optuženi Predojević Drago i Došenović Ranko sin M. najviše tukli, da je pored njih bio prisutan već broj vojnika i milicije, da je Ranko imao zavrnutе rukave, da se umorio od tuče, da je tukao Š., Z. i C.. Svjedok C.H. naveo je da je nakon što je on izveden i pretučen, da su izveli i njegova brata L., H.I., C.Z., C.M., R.I., R.H. te da su ih tukli optuženi Predojević Drago, Vukša Dragutin i Došenović Ranko sin M..

Prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka C.L.1, branilac optuženog Predojević Drage prezentirao je ovom svjedoku zapisnik o saslušanju broj 05-04/03-5-267/15 od 03.03.2015.godine, u kojem nije pominjao lice Z.E., a na pretresu da je rekao da je Z.E. njegov daidža, da je i on bio u kući kada je došla vojska, te se svjedok izjasnio da je tačno ono što je rekao na pretresu da je svjedok bio u kući. Prezentiran mu je i zapisnik broj 05-04/03-5-1765 od 25.12.2015.godine, kada se izjasnio da su Panić Miroslav i optuženi Predojević Drago bili u šarenim uniformama te je ukazano na razlike u iskazu sa glavnog pretresa, pa se svjedok izjasnio da je tačno ono što je on rekao na pretresu, da su Drago i Miroslav bili u plavim uniformama bivše milicije. Branilac optuženog Došenović Ranka sina M. prilikom unakrsnog ispitivanja, prezentirao je svjedoku C.L.1 u njegov iskaz od 03.03.2015.godine, kada je naveo „Ranko me udarao sa puškom po leđima, uzeo je pušku za kundak i svom svojom snagom me udario po leđima, pa sam ja odmah zajaukao od bola i pao na zemlju“ a da se na pretresu nije

mogao izjasniti kakvu je optuženi pušku imao, da bi svjedok naveo da zna da je optuženi imao pušku a da ne zna koja je vrsta, te je na taj način dao odgovor i kantonalnoj tužiteljici prilikom dodatnog ispitivanja, kada mu je i ona prezentirala isti zapisnik.

Sud je prihvatio iskaze svjedoka C.L.1, V.N. i C.H. vezano za radnje izvršenja koje se optuženom Došenović Ranku sinu M. stavljaju na teret, nakon što je iz kolone izdvojen C.L.1. Naime, svjedok-oštećeni C.L.1. u svom iskazu bio je decidan i jasan da je njega tukao optuženi Došenović Ranko sin M., da je nakon što ga je Ranko udario puškom pao, tako da nije mogao vidjeti tko tuče ostale. Za Ranka je rekao da je iz H., da ga poznaje jer je on zet Lj. B. te preko šure B.M. zv. M., da su oni imali kuću blizu K. tako da nije moglo doći do zabune u identitetu. Svjedok C.L.1 nije imao nikakvog razloga i motiva da lažno tereti optuženog Došenović Ranka sina M. jer je njega slabije poznavao u odnosu na ostale optužene sa kojim je komšija, kao i u odnosu na B.M.. Svjedoci V.N. i C.H. u svojim iskazima saglasno su potvrdili da je optuženi Došenović Ranko sin M. između ostalih tukao i C.L.1. Kada su u pitanju prigovori odbrane optuženog Predojević Drage i ukazivanje na razlike u iskazima, po mišljenju ovog suda ti prigovori su neosnovani jer je svjedok Z.E. potvrdio da je bio u kući, da je on L. daidža. Svjedok C.L. na pretresu se izjasnio da su Predojević Drago i Panić Miroslav bili u policijskoj uniformi. Po mišljenju ovog suda činjenica da je C.L.1 u istrazi rekao da ga je optuženi Došenović Ranko sin M. udario puškom koja je imala kundak, a da se na pretresu nije mogao izjasniti o kakvoj se pušci radi, nije uticala na vjerodostojnost njegovog iskaza.

Kako je optuženi Došenović Ranko sin V. oslobođen od optužbe za radnje izvršenja koje mu se optužnicom stavljaju na teret, o čemu će se sud naknadno očitovati u presudi, to je iz činjeničnog opisa izreke presude izostavljeno da je optuženi Došenović Ranko sin V. izveo iz kolone C.L.1.

Iz činjeničnog opisa izreke presude izostavljena je i radnja izvršenja koja se stavlja na teret svim optuženim u optužnici „a C.M.zv. „H.“ prisilili da jede slaninu“. Stoji činjenica da su svjedoci C.I. i V.N. u svojim iskazima između ostalog naveli da su C.M. tjeroali da jede slaninu. Međutim, niko od svjedoka nije naveo tko je to od pripadnika milicije ili vojske radio. Kada se ima u vidu iskaz C.A. u kojem je naveo da mu je otac C.M. pričao kako i na koji način je na K. maltretiran i tučen, da nije spominjao taj detalj oko prisiljavanja da jede slaninu, kao i činjenicu u pogledu individualizacije radnji izvršenja svakog optuženog ponaosob, sud je tu radnju koja se stavlja na teret svim optuženim, izostavio iz činjeničnog opisa.

U pogledu dešavanja na brdu K. izjašnjavali su se i svjedoci C.L. i C.Z., koji su bili u grupi od 12 civila koji su izdvojeni iz kolone. Njihovi iskazi su u skladu sa odredbom člana 288. stav 2. ZKP-a F BiH čitani, obzirom da su oni u međuvremenu umrli.

Tako svjedok C.L. u svojim iskazima koje je dao dana 16.03.2015.godine na zapisnik broj 05-04/03-15-337/15 pred ovlaštenim službenim licima MUP-a USK-a Bihać, i na zapisnik broj T 20 0 KTRZ 0010378 15 dana 12.11.2015.godine, pred istražiteljem tužilaštva Bosne i Hercegovine navodi da je bio u koloni civila naselja F. i N. koji su prinudno sprovedeni na brdo K., da ih je bilo oko 200 te da je čuo prozivanje po imenima nekih od komšija. Dalje je naveo da je Predojević Drago koji je bio tada u policiji prvo prozvao M.I.zv. B., da su ga odmah počeli udarati Predojević Drago, Lj. zet koji je živio u H. i Lj. sin po nadimku M., da je I. pao u nesvjest, da je dolazio sebi te da su ga potom odveli u put prema mjestu koje oni zovu O.. Prozvali su i njega rekavši „L. izađi iz stroja i hajde ovamo“, u dvije kolone stajali su vojnici i policajci, među njima je prepoznao Predojević Dragu, Lj. zeta i sina, tukli su ga palicama, puškama po glavi i tijelu kao i raznim predmetima, osjećao je jake bolove u leđima, posrtao je

te je na momente gubio svijest. Kada je pao udarali su ga nogama po glavi i tijelu, gazili su po njemu, tako da je mislio da je to kraj i da će ga ubiti, bio je sav krvav, ječao je od bolova, vidio je M.I., kako leži u lokvi krvi, naredili su im da pasu travu i da je jedu, A.R. nije mogao da čuče te se sagnuo, čupao smreku i jeo je. Osjećao se veoma poniženo kao životinja, a od toga mu se i povraćalo.

Svjedok **C.Z.** u svom iskazu datom dana 17.03.2015.godine na zapisnik broj 05-04/03-5-336/15 pred ovlaštenim licima MUP-a USK-a Bihać naveo je da su u ljeto 1992.godine vojnici došli u njegovo sela F., naoružani sa puškama i naredili da svi muškarci iziđu iz kuća i da krenu prema K.. Morali su dignuti ruke iza glave, išli su u koloni te su se zaustavili na brdu K.. Prozivali su ljude iz kolone, i on je bio u grupi koja je prozvana, njega je udarao neko od njih puškama po tijelu, od siline udaraca je pao a jedan vojnik udario ga je nogom u lice i tom prilikom izbio mu tri zuba. Tekla mu je krv iz usta, bio je sav krvav te se u jednom trenutku izgubio. Tom prilikom polomljena su mu i tri rebra, oštećena mu je slezena a nakon toga odveli su ih autobusom u logor K. gdje su zadržani sedam dana.

Sud je cijenio iskaze svjedoka C.L. i C.Z. pojedinačno a doveo ih je i u vezu sa drugim provedenim dokazima optužbe i odbrane optuženih, prilikom ocjene njihove vjerodostojnosti. Svojim iskazima ovi svjedoci potvrdili su da su bili u grupi od 12 civila na brdu K. koji su izdvojeni iz kolone i pretučeni. Svjedok C.L. u svom iskazu bio je decidniji te je naveo da je u koloni vojnika i policajaca prepoznao optuženog Predojević Dragu te Lj. zeta i sina (optuženi Došenović Ranko sin M.i B. M.). Međutim, treba naglasiti da kada su u pitanju pojedinačne radnje izvršenja svakog optuženog ponaosob, u optužnici optuženim Predojević Dragi i Došenović Ranku sinu M. nije niti stavljeno na teret kako i na koji način su tukli C.L. i C.Z..

Sud nije prihvatio prigovor odbrane da se na iskazima svjedoka C.L. i C.Z. ne može zasnivati presuda, obzirom da su njihovi iskazi pročitani u skladu sa pomenutom zakonskom odredbom. Posebno se ističe da je na okolnosti kritičnog događaja saslušano više svjedoka i oštećenih, tako da se krivica optuženih ni u kom slučaju ne zasniva isključivo na iskazima svjedoka čiji su iskazi čitani.

Nakon što su pročitani iskazi svjedoka C.L. i C.Z., sud je odbio prijedlog da odbrane optuženih unakrsno ispitaju svjedoke i postave im pitanja, obzirom da su navedena lica umrla i da odbrana nije mogla dobiti odgovor na postavljena pitanja. Međutim, odbrani je data mogućnost da se kroz prigovore izjasne iz kojih razloga eventualno pobijaju i prigovaraju njihovim iskazima.

Na okolnosti dešavanja na brdu K. izjašnjavali su se i svjedoci A.E., K.M., D.M.i M.S., koji svoja posredna saznanja crpe iz iskaza oštećenih A.R., C.Z., R.I. i M.I., kao bliskih srodnika koji su kao civili izvedeni iz kolone i pretučeni a koji su u međuvremenu umrli. Tako svjedok **A.E.** u svom iskazu navodi da je radio u Njemačkoj te da mu je njegov otac A.R., kada je tokom rata uspio da iziđe iz Sanskog Mosta i kada su se vidjeli pričao da su i njega naknadno doveli na K., da su pretrpjeli torturu, da ih je tukao tko je čime stigao, da su im naredili da brste smreku i da jedu travu, da je otac poslije toga bio lošeg zdravstvenog stanja, da se probao liječiti ali da nije bilo efekta. Svjedok **K.M.** navela je da je njen otac C.Z. rođen 1937.godine, da ga je prvi put u ratu vidjela kada je otac došao u Nj., da je ostala bez teksta, da je izgledao slabo i mršavo, da joj je pričao da su ga na K. maltretirali, da su mu prebijena dva rebra, da su ih tukli najviše nogama te da su ih tjerali da pasu travu. Svjedok **D.M.** navela je da joj je njen otac R.I. po dolasku u S. pričao da je zajedno sa svojim mještanima F. odveden na K. i da je tamo pretučen. Otac je bio u jako lošem stanju, nije imao zuba, pričao joj je da su

ih tukli puškama i raznim predmetima, da su morali pasti travu, da mu je optuženi Predojević Drago izbio zube i uzeo sat a njen otac bio je urar-sahadžija. Kada je u pitanju iskaz svjedoka **M.S.**, njen iskaz sadržajno je već iznesen u dijelu presude u kojem su navedene radnje izvršenja koje se stavljaju na teret optuženim Predojević Dragi i Došenović Ranku sinu M., vezano za izvođenje iz kolone M.I. zv. „B.“.

Prilikom davanja iskaza svjedoka **A.E.**, branilac optuženog Predojević Drage prezentirao je ovom svjedoku zapisnik Sektora krim. policije USK-a Bihać broj 05-04/03-5-969/15 AM od 07.08.2015.godine, iz kog proizilazi da mu je otac A.R. pričao da su po njih došli komšije Srbi koji su obukli uniforme, a da je na pretresu rekao da su bili u policijskim i vojnim uniformama, pa se svjedok izjasnio da je za njega i policija uniforma.

Tokom saslušanja svjedoka **K.M.**, branilac optuženog Predojević Drage prezentirao je ovom svjedoku zapisnik Tužilaštva BiH u fazi istrage broj T 20 0 KT RZ 00110378 15 od 28.12.2015.godine, ističući da se iz tog zapisnika nije moglo utvrditi da je ona kći C.Z., jer u zapisniku nije navedeno djevojačko prezime.

Branilac optuženog Predojević Drage prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka **D.M.**, naveo je da postoje razlike u njenom iskazu u fazi istrage kojeg je dala na zapisnik broj 05-04/03-5-1033/15 AM od 18.08.2015.godine, u odnosu na iskaz kojeg je dala na glavnom pretresu, u pogledu dešavanja na K., ali se nije konkretno izjasnio u pogledu tih razlika, pa je svjedok navela da joj je otac R.I. o događaju pričao odmah kada su se tokom 1992.godine vidjeli u S., a i kasnije kada je postala punoljetna.

Sud je prihvatio iskaze svjedoka A.E., K.M. i D.M., jer se radi o svjedocima „po čuvenju“, koji su iznijeli svoja posredna saznanja o dešavanjima na K. do kojih su došli u razgovoru sa njihovim roditeljima A.R., C.Z. i R.I., koji su u međuvremenu umrli, a bili su u grupi od 12 civila koji su izdvojeni iz kolone na K. i pretučeni. Svjedoci A.R. i K.M. nisu se niti izjašnjavali o konkretnim radnjama izvršenja koje se optuženim stavljaju na teret, a svjedok D.M. navela je da joj je otac R.I. pričao da mu je optuženi Predojević Drago izbio zube i uzeo sat, s tim da te radnje optuženom nisu niti stavljene na teret. Iskaz svjedoka D.M. u tom dijelu potvrđen je iskazom svjedoka C.I..

Sud je prihvatio iskaze svjedoka optužbe koji su se očitovali o svojim saznanjima vezanim za činjenične navode iz optužnice i radnje izvršenja koje se optuženim Predojević Dragi, Došenović Ranku sinu M. i Vukša Dragutinu stavlja na teret, jer su njihovi iskazi saglasni u pogledu odlučnih činjenica, nadopunjuju se i čine jednu logičnu cjelinu.. Kada su u pitanju saznanja i okolnosti o kojima su se svjedoci optužbe izjašnjavali, oni se mogu podijeliti u tri grupe, svjedoci – oštećeni koji su bili u grupi od 12 civila a nisu izvedeni iz kolone i maltretirani, svjedoci koji su bili na K. ali nisu bili u grupi od 12 civila koji su izdvojeni, kao i svjedoci koji nemaju neposrednih saznanja vezanih za dešavanja na K., ali svoja posredna saznanja crpe iz različitih izvora, prije svega iz razgovora sa bliskim srodnicima koji su bili na K., koji su bili u grupi od 12 civila koji su izdvojeni iz kolone a koji su u međuvremenu umrli. Svjedoci su saglasno potvrdili da je iz kolone prozvano i izdvojeno 12 civila i to M.I. zv. B., V.Š., C.I., C.L., C.Z., C.M. zv. H., H.I. zv. B., R.I., R.H., A.R., C.H. zv. B. i C.L.1. Sud je s posebnom pažnjom analizirao razlike u iskazima saslušanih svjedoka, kao i razlike iskaza pojedinih svjedoka u odnosu na iskaze iz istrage, ali je pored prisutnih razlika ocjenio da one ne umanjuju pouzdanost njihovih iskaza, već naprotiv da održavaju subjektivni doživljaj svakog svjedoka, prije svega oštećenih vezano za zlostavljanje koje su doživjeli i pretrpili na brdu K..

Kada su u pitanju iskazi svjedoka optužbe, kako oštećenih, tako i iskaza svjedoka koji su kao civili bili u koloni kritičnog dana na K. i imaju neposredna saznanja vezano za radnje izvršenja koje se optuženim stavlja na teret, treba imati u vidu da je od tada proteklo više od 25 godina, da je prisutan proces zaboravljanja, broj civila koji su se nalazili u koloni, njihov položaj i mogućnost da vide sva dešavanja, broj pripadnika milicije i vojnika koji su bili na relativno malom prostoru, kao i činjenicu da sva lica ne percipiraju događaj na isti način te da nemaju istu moć zapažanja. Stoga je ovaj sud prilikom ocjene vjerodostojnosti iskaza svjedoka, postupao sa naročitom pažnjom. To se posebno odnosi na iskaze svjedoka – oštećenih koji su izdvojeni iz kolone i proživjeli traumu, pa u situaciji kada su obavezni ponovo govoriti o onome što su proživjeli, izloženi su dodatnoj traumatizaciji. Po ocjeni ovog suda upravo činjenica da su postojale određene razlike i nesigurnosti u iskazima, prije svega oštećenih ali koje nemaju karakter odlučnih činjenica, suprotno tvrdnjama odbrane ukazuju na njihovu pouzdanost. Naime, da je zaista riječ o naučenim i montiranim iskazima, čiji je motiv osveta i princip da neko mora odgovarati za ono što su oni doživjeli na K., kako to odbrana želi prikazati, oni su imali mogućnost usaglašavanja svojih iskaza, jer se međusobno poznaju i svi su iz naselja F. i N.. Analizom iskaza oštećenih i svjedoka optužbe, koji su bili u koloni civila na K., može se zaključiti da oni nisu povećavali kriminalnu količinu radnji izvršenja koje se optuženim stavljaju na teret, jer su iskreno govorili kako i na koji način su optuženi tukli izdvojene civile. Tako svjedok **C.L.1** navodi da je njega tukao samo optuženi Došenović Ranko sin M., a svjedok **H.I.** da su ga tukli optuženi Došenović Ranko sin M. i njegov šura B.M. zv. „M.“, ikao je B.M. preminuo i ne može odgovarati. Svjedok **V.Š.** prilikom opisivanja kako ga je iz kolone izveo i prednjačio u tuči Predojević Drago, manje je opisivao činjenice i detalje nego što su to isticali pojedini svjedoci koji su to gledali. Nasuprot tome, iskazi optuženih kao i iskazi svjedoka odbrane bili su usmjereni na to da se u svakom pogledu olakša položaj optuženih u krivičnopravnom smislu, da se o dešavanjima na K. ne govori, te da se u pogledu pojedinih maltretiranja i udaraca koji su naneseni izdvojenim civilima, uvijek navode pripadnici vojske i milicije koji nisu među živim, a o čemu će se ovaj sud naknadno detaljnije očitovati. Prilikom ocjene vjerodostojnosti, kada su u pitanju iskazi svjedoka koji su više puta saslušavani, treba imati u vidu da su u fazi istrage pojedini svjedoci davali iskaze u drugim predmetima i protiv drugih lica, da su se tom prilikom izjašnjavali i o dešavanjima na K., tako da su njihovi iskazi na tim zapisnicima bili šturi i sa manje detalja. Kada su u pitanju iskazi sa glavnog pretresa, koji su u pravilu sadržajni, treba naglasiti da su se svjedoci izjašnjavali ne samo na pitanja tužiteljice, već i optuženih, njihovih branioca te članova vijeća.

Na okolnosti dešavanja na brdu K. izjašnjavali su se i pojedini svjedoci odbrane optuženih. Svjedok **T.K.** naveo je da je on bio u koloni civila koji su prisilno dovedeni na brdo K. iz sela N. i Fajtovci, da se on od prilike nalazio u prvoj polovini kolone. Na K. je vidio optuženog Predojević Dragu, bio je obučen u policijsku uniformu, imao je plavu košulju, Dragu poznaje od ranije, da je čuo prozivanje ljudi, plač vrisku te da je bila ružna scena. Svjedok **V.S.1** u svom iskazu naveo je da je bio u koloni civila, da su morali imati pognute glave i ruke za vratom. Čuo je kako optuženi Predojević Drago proziva po imenu, odmah potom čuje se puška, udaranje, jaukanje, da je to bila strava i užas za muslimane. Nije mogao vidjeti šta se dešava u sporednom putu za O., ali je vidio kad su prolazili pored njih. Nije vidio na K. optuženog Vukša Dragutina, ali je ispričao događaj u kojem su V.R., V.N. i H.Š. bili u prodavnici optuženog Vukša Dragutina, da je nestalo sirće da je optuženi njih optužio, da ih je odveo u MUP u S.M. i da su tamo prebijeni na mrtvo ime. Svjedok **C.F.** naveo je da je bio u koloni civila naselja F. i N. koji su sprovedeni na brdo K., da su mu H., L., A., I. i R. rođaci, da je iza jedne živice bilo izvođenje civila i tuča te da su bili u strahu. U koloni je bilo 150-200 civila, čuo je kada su izveli C.L., C.M. zv. H., C.L.1 i C.H., čulo se udaranje i palice, te da je čuo C.H.

kao da plače Svjedok **D.P.** u svom iskazu navodi da mu je otac M. nestao 29.07.1992.godine, da je njegova jedinica bila raspoređena 30.07.1992.godine prema muslimanskim kućama, da im je komandir rekao da se nešto dešava na K., da su sišli prema njima, da se nije vidjelo čelo kolone između drveća, da je desno vidio kako stoji C.L., da su pored njega stajali još jedan ili dva čovjeka, jer bili su okrenuti leđima, držali su ruke iznad glave, da je vidio V.Š. te optuženog Predojević Dragu koji je puškom gurao V.Š. govoreći mu „hajde brže tamo, stani kod onih i neokreći se nikud“, da D. nije tukao po leđima Š.. Vidio je D.L. zv. C. kada je šutnuo H. govoreći mu „Beže hoćeš sad spavati sa mojom mladom“, naknadno su doveli i A.R., kraj R. je naišao N.D. te ga šutnuo nogom u nogu a R. je hramao, vidio je Došenović Ranka sin M. kada je sjedio pred kućom svoje punice. Svjedok **Š.M.** naveo je da je sa svojom jedinicom bio u reonu K. koja se nalazi između njegove kuće i brda K., da je tu proveo cijelu noć, da je narednog dana vidio da se nešto dešava na K., da su skupljene komšije muslimani, da su se nalazili u jednoj koloni, da je u koloni bilo preko 100 ljudi, da je poznao dosta muslimana iz N., da je policajac P.G. prozvaao 10-13 ljudi koji su otišli napred putem iza živice, da optuženi Predojević Drago ništa nije radio što se tiče civila, te da je B.M. kundakom puške udario V.S.. Svjedok **V.N.1** naveo je da je toga dana bio u rejonu Kajganova, da je nakon izvjesnog vremena došao do brda K. da je tu vidio mnogo njemu nepoznate vojske i ljude kojima je naređeno da uđu u autobus, da je ispred sreo optuženog Došenović Ranka sina V., da je prepoznao od tih ljudi C.I. jer su bili dobri prijatelji i komšije, da je sjeo pozada u autobus, nije vidio da su ti ljudi povređeni, ali su izgledali kao da se sa njima nešto dešavalo. Nije primjetio na I. i drugim civilima povrede ili krv. Svjedok **Š.P.** ističe da je bio u jedinici sa optuženim Vukša Dragutinom, da je Dragutin dijelio suhe obroke, da su se pored kamiona zadržali 2-3 sata, da su potom otišli za F., gdje su vidjeli silu vojske te da je bilo privedeno 10-tak civila, da su neki sjedili a neki stajali te da su ti ljudi bili preplašeni. Optuženi Vukša Dragutin uvijek je bio u pozadini, da su čekali jedan period da je neko od prisutnih rekao pokret te da su on i Vukša ušli u kamion i otišli zajedno. Svjedok **D.B.** navela je da je njena kuća bila udaljena od kuće **B.Lj.** oko 200 m te da je krajem jula 1992.godine prilikom izlaska iz kuće vidjela optuženog Došenović Ranka sina M. kada je prošao kroz kolonu koja je bila na K. i došao kod Lj. kuće te je tu i jeo. Svjedok **D.R. sin B.** potvrdio je iskaz svjedoka D.B. da je i on kritičnog dana vidio optuženog Došenović Ranka sin M. pred kućom **B.Lj.** odakle je i oženjen. I svjedok **P.M.** u svom iskazu naveo je da je toga dana bio sa optuženim Došenović Rankom sin M., da je zadatak njihove jedinice bio pretres terena te da je po okončanju zadatka optuženi Ranko rekao da je gladan i da ide kod punca i punice da jede. Svjedok **Š.D.** navela je da poznaje C.I., da je stanovala kod njegove majke kad se udala, da nikada u društvu nije vidjela Vukša Dragutina i C.I., da ništa ne zna o događajima na K., da nije čula da je Dragutin zlostavljao C.I., da je 2-3 dana nakon dešavanja na K. srela majku C.I., da je bila tužna i da joj je rekla da su joj I. odveli u S.. Svjedok **R.J.** naveo je da se u ljeto 1992.godine, desilo ubistvo, nestanak D.M., da je B. D. pretučen, da su pretučene dvije žene K. i N., da je on kao službena osoba u logoru K. obavljao razgovor sa braćom C.L i H. i sa još nekim licima sa područja N. i F., da tom prilikom na licu i tijelu C.L.1 i H. nije bilo nikakvih povreda i da nitko od privedenih u logor K. nije tražio bilo kakvu liječničku pomoć. Svjedok **V.Z.** navodi da je on kritičnog dana kao pripadnik Vojske RS-a bio na K. sa svojim stričevcem V.N.1, da je potom otišao kod svoje roditelje Z. koja je udana za **B.Lj.** i da je tamo zatekao Došenović Ranka sina M.. Dok su sjedili na udaljenosti 150-200 m čuo je neku galamu pljesak, zvižduk i aplaudiranje. Kada je krenuo vidio je Predojević Dragu kako stoji sa automatskom puškom, bilo je još ljudi a vidio je i Došenović Ranka sin V..

Pažljivom analizom iskaza svjedoka odbrane, prije svega može se zaključiti da su se oni različito izjašnjavali o svojim neposrednim i posrednim saznanjima vezanim za dešavanja na brdu K.. Tako su svjedoci **T.K., V.S.1** i **C. F.** potvrdili da su bili u koloni civila a naveli su i

svoja vizuelna i čulna zapažanja, obzirom na mjesto gdje su se nalazili u koloni, kao i činjenicu da su morali imati pogled usmjeren prema zemlji. Međutim, i pored toga saglasno su potvrdili da je bilo izvođenja civila u sporedni put koji vodi za naselje O., da su se nakon toga čuli udarci, jaukanje, vriska, plač te da je bila ružna scena. Svjedok C.F. naveo je i imena nekih od civila koji su izvedeni iz kolone a svjedoci T.K. i V.S.1 saglasno su potvrdili da su vidjeli optuženog Predojević Dragu a V.S.1 da je i Drago učestvovao u prozivanju i izdvajanju civila iz kolone. Kada su u pitanju iskazi svjedoka odbrane koji su se kao pripadnici vojske RS-a izjašnjavali o svojim neposrednim saznanjima vezanim za dešavanja na brdu K., sud je utvrdio da njihov cilj nije bio objektivno utvrđivanje činjenica, već selektivno iznošenje podataka i ličnih saznanja, pazeći pritom da se niukom slučaju ne navode radnje izvršenja koje su optuženim stavljene na teret te da se na taj način ne oteža položaj optuženih u krivičnompravnom smislu. Svjedok **D.P.** u svom iskazu naveo je kako je vidio kada optuženi Predojević Drago „gura“ V.Š. puškom, da ga pritom nije udarao, iako su udarce vidjeli ne samo drugi svjedoci optužbe, već i svjedok B.V., kao pripadnik Milicije MUP-a RS-a. Svjedok D.P. je vidio kada je D.L. „šutnuo“ C.H. u nogu te kada je D.N. „šutnuo“ u nogu A.R.. Dakle, vidio je pojedine radnje lica koja su umrla, a nije vidio radnje optuženih. Svjedok **V.N.1** naveo je da je na K. vidio izdvojene civile, da je prepoznao C.I. sa kojim je bio dobar prijatelj, da su civili izgledali kao da se nešto dešavalo, ali da nije vidio povrede ili krv. Svjedok **R.J.** ističe da je kao službena osoba u logoru „K.“ obavljao razgovor sa braćom C.L. i H.-H. te još nekim fajtovčanima, da na licu i tijelu nije bilo povreda, te da niko nije tražio liječničku pomoć. Očito je da su ovi svjedoci prikrivali činjenice i nisu željeli da se izjasne u kakvom je stvarnom stanju bilo 12 civila koji su izdvojeni, a tvrdnja R.J. da niko od njih tražio liječničku pomoć je za ovaj sud neprihvatljivo, obzirom da se prema iskazima svjedoka radilo o logoru, da su i tu pojedini civili tučeni, tako da se nije moglo a niti smjelo tražiti bilo kakva pomoć od onih od kojih su te povrede zadobili. Ista je situacija i sa svjedokom **Š.M.**, jer on nije vidio da optuženi Predojević Drago bilo šta poduzima prema civilima, ali je vidio kada je B.M. zv. M., koji je u međuvremenu preminuo, kundakom puške udario V.S.. Svjedoci **D.B., D.R. sin B. i V.Z.** saglasno su potvrdili da su kritičnog dana vidjeli optuženog Došenović Ranka sina M. pred kućom njegovog punca **B.Lj.** koja se nalazi u neposrednoj blizini brda K., a svjedok **P.M.** da je bio zajedno sa Rankom u jedinici, da je njihov zadatak bio pretres terena, da je Ranko na kraju rekao da ima žuljeve na nogama, te da ide kod punca da jede. Međutim, ovi svjedoci nisu se izjašnjavali o dešavanjima na brdu K.. Iskaz svjedoka D.B. da je optuženi Došenović Ranko sin M. „prošao“ kroz kolonu, nije prihvaćen iz razloga što je u suprotnosti sa iskazima svjedoka kojima je sud poklonio punu vjeru i na osnovu kojih je utvrđeno da je ovaj optuženi poduzeo radnje izvršenja za koje je oglašen krivim, što znači da nije samo „prošao“ kroz kolonu. Svjedok **Š.P.** naveo je da je optuženi Vukša Dragutin u jedinici bio kuhar, da su bili zajedno u pozadini, da su kritičnog dana bili pored kamiona te da se Dragutin nije udaljavao. Međutim, očito je da i ovaj svjedok nije želio iznijeti svoja saznanja o dešavanjima na K. i njegov iskaz je u suprotnosti sa iskazima svjedoka optužbe kojima je sud poklonio punu vjeru a koji potvrđuju radnje izvršenja optuženog Vukša Dragutina. Iskaze svjedoka **Š.M.** u kojem navodi da na K. nije vidio optuženog Vukša Dragutina i **Š.D.**, koja je navela da nema saznanja o dešavanju na K., već se izjašnjavala o susretu i razgovoru sa majkom C.I. 2-3 dana nakon kritičnog događaja, sud je cijenio na način koliko su oni relevantni kada su u pitanju odlučne činjenice.

Na prijedlog odbrane optuženih u svojstvu svjedoka saslušani su **D.A.** i C.L.1, koji su dali iskaz kao svjedoci i na prijedlog optužbe. Svjedok D.A. nije imao neposrednih saznanja u vezi dešavanja na K., već se izjašnjavao o stanju sigurnosti na području Općine S.M. u kritičnom periodu, pa je sud u tom smislu i cijenio iskaz ovog svjedoka. Svjedoku **C.L.1** prezentiran je njegov iskaz kojeg je dao dana 10.10.2007.godine pod brojem 05-1/04-5-01574/07 te se svjedok izjasnio da je taj iskaz davao vezano za osumnjičenog Miljuš Simu i

odvođenje u njegovu kuću u L.P. te da je u okviru tog događaja naveo samo neke od detalja vezanih za prisilno sprovođenje civila na K..

Tokom dokaznog postupka optuženi Predojević Drago, Došenović Ranko sin M., Vukša Dragutin, Čurguz Boško, Čurguz Simo i Panić Miroslav dali su iskaze u svojstvu svjedoka.

Tako optuženi **Predojević Drago** u svom iskazu navodi da je neposredno prije ratnih dešavanja bio zaposlen u rudniku K. u S.M., a da je sa porodicom živio u naselju F.. Pošto je imao obuku za policajca, u februaru ili martu 1992.godine prebačen je u rezervni sastav policije. Od opreme zadužio je ljetnu uniformu a od naoružanja automatsku pušku M 70 sa preklopnim kundakom i pištolj cal 7,65 mm. U L.P. komandir mu je bio V.S. a sa njim je bio i Panić Miroslav. Ne može se sjetiti kada je uspostavljen punkt na K. gdje su bili on i Panić Miroslav ali zna da im je komandir V.S. rekao da će njih dvojica biti na tom punktu, gdje su kontrolirali prolaz tako da niko nije mogao proći bez dokumenata. Vezano za dešavanja na brdu K. i radnje izvršenja koje mu se stavljaju na teret navodi da se radilo o 30.07.1992.godine, da su on i Miroslav na punkt došli oko 06-07 h ujutro, da nije prošlo ni 10 minuta kada je vidio par starješina, predstavili su se i rekli im da od tog momenta on i Miroslav moraju da izvršavaju njihova naređenja, da je punkt blokiran i da niko ne može proći ni gore ni dole dok ne dođe vojna policija. Nakon izvjesnog vremena na punkt je došao i komandir V.S. da bi oko 10 h primjetio kolonu civila koja se približavala punktu sa rukama podignutim iznad glave. On i Miroslav bili su prisutni, vidio je puno vojske, po njegovoj procjeni tri čete oko 300 ljudi i zajedno sa civilima bilo je oko 400 do 500 ljudi na tako malom prostoru. Kada je kolona stala, vojne starješine održale su neki sastanak, šta su razgovarali ne zna, a S. je rekao Miroslavu da ide na čelo kolone a njemu je rekao da ide na začelje kolone. Pošto se radilo o jednom blagom zavoju on nije mogao vidjeti čelo kolone ni Panić Miroslava. Tu je bila i jaka živica preko dva metra visine, ostao je na začelju kolone svo vrijeme, nije dolazio do punkta niti na sporedni put prema zaseoku O. Š. V. poznavao je od ranije kao problematičnu osobu koja se volila potući, takva su mu bila i braća, Š. je prozvao oficir, nakon toga komandir mu je rekao da ide i izvede Š., on je uzeo Š. za ruku izveo ga iz kolone, gurnuo ga da ide prema gore, dočekalo ga je četiri do pet vojnika, odveli su ga tako da on nije vidio šta se dešava. Š. je bio negdje na začelju kolone, on nikoga nije prozivao, poznato mu je da je M.I. prozvao oficir a da ga je B.M. zv. M. izveo. Iako nije vidio, D.L. zv. C. mu je poslije pričao da je on C.L. i njegovom bratu H. vratio na K. to što su ga oni ranije pretukli. Na kraju je ponovio da on niti jednog od 12 civila koje se spominju u optužnici nije prozvao niti ih maltretirao te da se svo vrijeme nalazio na začelju kolone.

Optuženi **Došenović Ranko sin M.** u svom iskazu naveo je da je prije rata živio u S.M., a da je bio oženjen iz F.. Radio je u rudniku K. kao nadzornik mašinskih postrojenja, tako da sa rudarima nije imao direktnog kontakta. Pred kraj 1992.godine misli da je to bilo u 10-tom mjesecu, registrirao je djelatnost pogrebne opreme za Srbe. Početkom ratnih dejstava bio je vojno angažiran i raspoređen u 2.Bataljonu 6. Sanske brigade, bio je u komandi vozač, vozio je komadante i ostale komandire, a dužio je automatsku pušku. Krajem jula 1992.godine uopšte nije poznavao niti jednog od 12 civila koji se navode u optužnici kao oštećeni, nije poznavao niti optužene Predojević Dragu i Došenović Ranka sina V. a optuženog Vukša Dragutina poznavao je, obzirom da je Dragutin bio rođak njegovom šuri B.M.. Poznato mu je da je na K. postojao punkt, bilo je i drugih punktova ali civilna policija nije imala nadležnost nad vojnim vozilima, tako da je vojska prolazila kroz punktove bez zaustavljanja. Vezano za dešavanja na brdu K. naveo je da je veče prije dobio naredbu od komadanta, da su prenoćili kod čovjeka po imenu R. u kući koja se nalazila na kraju F.. U jutarnjim satima raspoređeni su te su išli do vodopada B., bilo ih je oko 15 vojnika, prilikom hodanja našuljao je noge, imao je plikove te

se odlučio da ide na brdo K., obzirom da se tu nalazila kuća njegova punca i punice. Dolaskom na brdo K. vidio je ogroman broj vojske i civila, civili su bili u koloni po dva sa rukama iznad glave. Radilo se o civilima Muslimanima a kolona je bila duga 150-200 m. Prolazeći između vojnika na raskršću je vidio šuru B.M. zv. M. i D.S. zv. C.. Tu se zadržao 1-2 minuta, prolazeći na krivini sa desne strane puta vidio je 20-tak ljudi, bilo je tu civila i vojnika, nije gledao da prepozna nekog, jer je žurio, obzirom da su ga bolile noge. Ono što je bilo uočljivo, vidio je da je B.D. imao omotanu glavu. Dalje navodi da mu je punica pripremila da jede, da je došao V.Z. te da se nakon 40 minuta začuo aplauz. Po povratku od punca i punice zatekao je jednu vojnu jedinicu ali više nije bilo civila. Na kraju je ponovio da nije poznavao niti jednog od 12 civila koji se u optužnici navode, a niti je bilo koga od njih tukao.

Optuženi **Vukša Dragutin** u svom iskazu naveo je da je rođen u F. te da je tu živio do mjeseca maja 1992.godine, kada je otišao da živi u S.M.. Sve komšije iz F. dobro je poznao, pogotovo komšije zaseoka C. sa kojima je on i njegova porodica bila uvijek u dobrim odnosima. Početkom ratnih dejtava mobilisan je i raspoređen u 6.Sansku brigadu kao pozadinac-kuhar. Vezano za dešavanja na brdu K. naveo je da je došla naredba noć prije da se spakuje veća količina hrane, dnevni obroci pojačani sa konzervama i paštetama, bilo je puno vojske, nije se znalo kud se ide, trajala je neka neizvjesnost, a podijeljena im je i bojeva municija. Ujutro on je kao pozadinac išao kamionom i kada su stali komadant je naredio da se vojsci podijeli dnevni obrok, vojska se postrojila te su otišli. Kada su oni krenuli kamionom provirio je ispod cerade i vidio je puno vojske kako ide prema punktu, rekli su da je nestao jedan čovjek, on je odmah znao da se radilo o D.M. jer je on tu čuvao krave i ovce, kao i činjenicu da su jedan čovjek i dvije žene pretučene, da je jedna i silovana. U sporednom putu vidio je veći broj vojske, nešto se dešavalo, komešanje, priča i galama, a potom je vidio i svoje komšije muslimane koji su bili izdvojeni. Njih 90 % znao je imenom i prezimenom, a neke od njih znao je po facama. Naveo je da R.I. nije poznao i tek je u sudu saznao da se radilo o njemu, kao i njegovom sinu. Nije poznao ni C.I. imenom i prezimenom ali je poznao njegovu majku i njegovu sestru. Vidjevši sve te komšije iz F. te C., on je klimnuo glavom, dignuo je ruku a i oni su klimnuli glavom te su se na taj način pozdravili. U tom trenutku neko je rekao 4. Bataljon pokret, kolona se počela kretati, on je sjeo u kamion i otišao nazad u grad. To je sve što zna vezano za kritični događaj, nikom od civila nije prišao niti mu nanio bilo kakve povrede. Volio bih da je C. Z. živ, da je pred sudom mogao svjedočiti C. M. zv. H. jer su oni njega poznavali i oni bi sigurno rekli istinu. U tom putu vidio je između ostalog C.L.1, C.H., A.R., C.K., C.M. zv. H., C.Z., M.I. i H.I.. Nije poznao C.I. i R.I. i njegovog sina. Primjetio je da su ovi ljudi bili kao malo ustrašeni i prepanuti, možda je nekom bilo nešto i pokidano, košulja, ali što se tiče krvi i nekih vidnijih povreda nije vidio na tim ljudima.

Optuženi **Čurguz Boško** u svom iskazu naveo je da je kritičnog dana kao pripadnik 2.Bataljona bio raspoređen 700-800 m od brda K., da nije mogao vidjeti šta se dešava, da je kasnije vidio autobus i čuo da je 12 ljudi sa K. odvedeno u logoru K., u autobusu je neke od komšija prepoznao. Kada je došao na K. nije bilo nikog, s tim što je naveo da je civile privodila milicija i 4. bataljon vojske RS-a. Poznaje optuženog Vukša Dragutina, Dragutin je bio kuhar u njegovom bataljonu i taj dan ga nije vidio na K..

Optuženi **Čurguz Simo** navodi da je bio pripadnik 2.bataljona 6. Krajiške brigade, da je zajedno sa D.P. bio raspoređen 700-800 m od K., da mu je komandir bio Š.M., da im je M. rekao da se nešto dešava na K.. Kad su došli na K., vidjeli su ogroman broj civila-muslimana, njihovih komšija koji su privedeni od vojske te pripadnika redovnog i rezervnog sastava policije. Na K. je bio 10-15 minuta, vidio je kada je D. L. zv. C. udario C.H. nogom, nije vidio

da H. ima štake. Kod kuće B.M. vidio je vojsku ali se ne može izjasniti tko je tamo bio. Poznaje Vukša Dragutina, bio je kuhar u jedinici ali ga taj dan nije vidio.

Optuženi **P.anić Miroslav** u svom iskazu navodi da je od 24.05.1992.godine bio u rezervnom sastavu policije. Pošto su on i Predojević Drago bili iz F., raspoređeni su na punkt na brdu K. od 06 h ujutro do navečer a njihova obaveza bila je da kontrolišu prolaz auta. Dok su on i Drago bili na punktu, kritičnog dana vidio je kolonu iz pravca F., 150-200 civila sa dignutim rukama, bilo je puno vojske, sve ukupno 400-500 ljudi. Kolona se zaustavila 20 m prije skretanja za selo O., bila je duga preko 100 m. Optuženi Predojević Drago sa komandrom V.S. otišao je na začelje kolone, on se sa punkta nigdje nije udaljavao a vidio je da civile odvođe u taj sokak - put, zbog rastinja nije mogao vidjeti šta se dešava. Naknadno je došao autobus te od ovih 12 civila koji su bili izdvojeni prepoznao 7-8. Kod Drage nikad nije vidio bokser, Dragu nije vidio sve do momenta dok se civili nisu razišli. Na K. nije vidio Vukša Dragutina a C.H. se nije kretao pomoću štaka.

Sud je iskaze optuženih Predojević Drage, Došenović Ranka sina M. i Vukša Dragutina cijenio pojedinačno, a doveo ih je u vezu i sa drugim provedenim dokazima, kako to i nalaže odredba člana 296. stav 2. ZKP-a F BiH. Pažljivom analizom iskaza optuženih, može se zaključiti da oni ne osporavaju činjenicu da je iz kolone izdvojeno 12 civila, niti svoje prisustvo na K.. Optuženi Predojević Drago istakao je da je bio na punktu sa Panić Miroslavom, da mu je komandir V.S. rekao da ide na začelje kolone, optuženi Došenović Ranko sin M. tvrdi da je idući prema kući svog punca prolazio pored kolone i vojnika, da se zadržao 1-2 minuta a optuženi Vukša Dragutin da je kao kuhar u jedinici bio sve vrijeme pored kamiona. Sud nije prihvatio iskaze optuženih Predojević Drage, Došenović Ranka sina M. i Vukša Dragutina da oni nisu učestvovali u prozivanju i izdvajanju civila iz kolone te njihovoj tuči i maltretiranju, jer su oni u suprotnosti sa iskazima svjedoka kojima je sud poklonio punu vjeru i oni su očito sračunati sa namjerom da se pokušaju osloboditi krivice. Saslušani svjedoci, prije svega oštećeni kao i drugi svjedoci optužbe i odbrane optuženih koji su bili u koloni civila na brdu K., naveli su svoja neposredna saznanja vezana za dešavanja na K., prozivanja i izdvajanja 12 civila te radnji izvršenja koje su poduzimali svaki od optuženih pojedinačno te sa drugim pripadnicima vojske i milicije MUP-a RS-a. Svjedoci i oštećeni dobro su poznavali optužene Predojević Dragu i Vukša Dragutina jer su bili komšije, a optuženog Došenović Ranka sina M. neki od svjedoka poznavali su iz rudnika K. gdje su zajedno radili, a pojedini su ga identifikovali kao cestarevog sina ili zeta Lj.B., tako da nije moglo biti zabune u identitetu. Oštećeni kao i drugi svjedoci nisu imali nikakvih interesa da lažno terete optužene i daju iskaze koji bi bili suprotni objektivnom utvrđivanju činjenica. Optuženi Predojević Drago naveo je da je V.Š. prozvaio oficir, da je on Š. uzeo za ruku i izveo iz kolone, mada su i V.Š. i drugi potvrdili da se optuženi Predojević Drago zajedno sa Došenović Rankom sin M. najviše isticao prilikom tuče i maltretiranja izdvojenih civila. I svjedok B.V., pripadnik Milicije MUP-a RS-a i pored činjenice da je bilo očito da izbjegava da se izjašnjava o dešavanjima na K., naveo je da je optuženi Predojević Drago puškom udario V.Š.. Ista je situacija i sa drugim izdvojenim civilima gdje optuženi negiraju bilo kakvo svoje učešće u radnjama izvršenja. Sama činjenica da su pojedini svjedoci vidjeli optuženog Došenović Ranka sina M. pred kućom njegovog punca **B.Lj.**, ni u kom slučaju ne može upućivati na zaključak da ovaj optuženi prije toga nije poduzeo radnje izvršenja za koje je oglašen krivim. Iako su pojedini svjedoci odbrane optuženog Vukša Dragutina naveli da na K. nisu vidjeli ovog optuženog, što je i branilac posebno potencirala u završnoj riječi, optuženi Vukša Dragutin u svom iskazu potvrdio je da je bio na K., da je vidio izdvojene civile, da se dešavalo neko komešanje, da su izdvojeni civili bili njegove komšije, da ih je 90 % znao imenom i prezimenom, da im je klimnuo glavom i digao ruku u znak pozdrava, te da su mu oni na isti način i uzvratili. Međutim, treba naglasiti

da niko od saslušanih svjedoka koji su bili u koloni civila a pogotovo oštećeni, nije potvrdio navode optuženog Vukša Dragutina, već upravo suprotno.

Imajući u vidu činjenicu da je tužiteljica odustala od optužnice u odnosu na optužene Čurguz Boška, Čurguz Sime i Panić Miroslava, sud je iskaze ovih optuženih cijenio u onom dijelu u kojem se oni izjašnjavaju o dešavanjima na K. i u kojem se njihovi iskazi mogu dovesti u vezu sa optuženim Predojević Dragom, Došenović Rankom sinom M., Došenović Rankom sinom V. i Vukša Dragutinom. Kako su ovi optuženi svoje iskaze dali prije nego što je tužiteljica odustala od optužnice, razumljivo je da su njihovi iskazi bili selektivni, da se nisu izjašnjavali o radnjama izvršenja bilo kog od optuženih te da su iznosili samo one činjenice koje ne samo njih, već i ostale optužene ne bih dodatno inkriminirali i doveli u teži položaj u krivičnoppravnom smislu.

Nije prihvaćen prigovor odbrane, prije svega optuženog Predojević Drage u pogledu zakonitosti istrage. Ovom prilikom naglašava se da sud svoju odluku zasniva samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu, kako je to i propisano odredbom člana 296. stav 1. ZKP-a F BiH. Kako odbrana u svojim prigovorima osporava iskaze svjedoka u istrazi i sam način uzimanja izjava od strane istražitelja i ovlaštenih službenih lica, ovaj sud ukazuje na odredbe člana 288. stav 1 i 2 ZKP-a F BiH, kojim je propisano kada se i pod kojim uvjetima mogu koristiti iskaz iz istrage na glavnom pretresu. Odbrana je imala mogućnost nakon potvrđivanja optužnice da u prethodnim prigovorima ospori zakonitost pojedinih dokaza, a to je moglo učiniti i tokom postupka na glavnom pretresu. Kada su u pitanju razlike u iskazima svjedoka u istrazi i na glavnom pretresu, na koje je tužiteljica i odbrana optuženih ukazala prilikom direktnog ili unakrsnog ispitivanja, sud je cijenio iskaze i te razlike te dao ocjenu vjerodostojnosti svakog iskaza ponaosob.

Provedenim dokazima izvan svake razumne sumnje utvrđeno je da su optuženi Predojević Drago kao pripadnik MUP-a RS-a, a optuženi Došenović Rankosin M. i Vukša Dragutin kao pripadnici vojske RS-a, zajedno sa B.M. zv. M., koji je u međuvremenu preminuo i drugim neidentifikovanim pripadnicima vojske i MUP-a RS-a, u okviru vojne akcije izvođenja civilnog stanovništva, muškaraca, bošnjačke nacionalnosti iz njihovih domova iz sela F.i N. i njihovog prisilnog sprovođenja na brdo K., na način kako je to navedeno u izreci presude, kada su u pitanju radnje izvršenja svakog optuženog ponaosob nečovječno postupali prema civilima M.I.u zv. „B., V. Š., C.I., C.L., C.Z., C.M. zv. „H.“, H.I. zv. „B.“, R.I., R.H., A.R., C.H. zv. „B.“ i C.L.1, koji su izdvojeni iz kolone, tako što su ih udarali rukama i nogama na kojima su imali vojničke čizme, palicama, puškama te raznim drugim predmetima po svim dijelovima tijela, nanoseći im snažne tjelesne i duševne patnje, povrede zdravlja i tjelesnog integriteta, te ih tjerali da pasu travu i brste smreku, od kojih udaraca su svi bili modri, natečeni, krvavi te trpjeli i druge povrede zdravlja i tjelesnog integriteta, što je trajalo sve dok na lice mjesta nije stigao komadant 6.Sanske brigade Vojske RS-a B.B. i izdao naredbu da prestanu sa takvim postupanjem, nakon čega su izdvojeni civili odvezeni u logor „K.“, a ostali pušteni kućama.

Utvrđeno činjenično stanje ovaj sud cijenio je i u krivičnoppravnom smislu pa je našao da su se u radnjama optuženih Predojević Drage, Došenović Ranka sin M. i Vukša Dragutina ostvarili svi bitni elementi bića krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ. U vrijeme izvršenja krivičnog djela bio je na snazi preuzeti KZ SFRJ, koji se u skladu sa članom 4. stav 1. i 2. toga Zakona ima primjeniti kao Zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela, budući da novi zakon (KZ BiH) nije blaži za učinioca. Treba naglasiti da se odredbe krivičnog zakona dopunjuju normama Međunarodnog prava kao blanketnog propisa, u konkretnoj situaciji Ženevske

konvencije o zaštiti građanskih osoba, za vrijeme rata od 12.08.1949.godine, čije je relevantne odredbe o zaštiti civilnog stanovništva u potpunosti preuzeo KZ SFRJ. Optuženi su oglašeni krivim da su postupali suprotno odredbi člana 3. stav 1. tačka a) i c) navedene konvencije.

Odredbom člana 3. stav 1. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949.godine, između ostalog propisano je da se u slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba i koji izbije na teritoriji jedne od visokih strana ugovornica, svaka strana u sukobu dužna je da primjenjuje bar sledeće odredbe:

Prema osobama koje ne sudjeluju neposredno u neprijateljstvima postupat će se u svakoj prilici čovječno, bez ikakve diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili uvjerenju, spolu, rođenju ili imovnom stanju ili bilo kom drugom sličnom mjerilu, pa se u tom cilju zabranjuje u svako doba i na svakom mjestu prema osobama koje ne sudjeluju u neprijateljstvu između ostalog:

- a) povrede koje se nanose životu i tjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubistava, sakaćenja, svireposti i mučenja,
- c) povrede ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci.

Kako se nečovječno postupanje definiše kao namjerno djelo ili propust kojim se nanosi teška duševna ili tjelesna patnja, odnosno povreda ili koje predstavlja ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo (presuda pretresnog vijeća Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju u predmetu Naletilić Mladena i Martinović Minka broj IT-98-34-T od 31.03.2003.godine, paragraf broj 246), te kako iz opisanih radnji za koje su optuženi Predojević Drago, Došenović Ranko sin M. i Vukša Dragutin oglašeni krivim ovom presudom, proizilazi da je riječ o svjesno preduzetim radnjama sa ciljem da se civilima nanese povrede tjelesnog integriteta te ličnog dostojanstva, naročito uvredljivim i ponižavajućim postupcima, ovaj sud nalazi utvrđenim da radnje za koje su optuženi oglašeni krivim ovom presudom imaju karakter nečovječnog postupanja.

Kada je u pitanju saizvršilaštvo kao oblik izvršenja krivičnog djela, odredbom člana 22. preuzetog KZ SFRJ navedeno je da ako više lica učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način zajednički učine krivično djelo, svako od njih kaznit će se kaznom propisanom za to djelo. Ocjenom svih izvedenih dokaza, ovaj sud je na nesumnjiv način našao dokazanim da su optuženi Predojević Drago, Došenović Ranko sin M. i Vukša Dragutin dali svoj doprinos u zlostavljanju i mučenju civila M.I., V.Š., C.I., C.L., C.Z., C.M., H.I., R.I., R.H., A.R., C.H. i C.L.1 te povredama njihovog ličnog dostojanstva, naročito uvredljivim i ponižavajućim postupcima zajedno sa B.M. zv. M. (u međuvremenu preminuo) i drugim neidentifikovanim pripadnicima vojske i MUP-a RS-a. Kako to proizilazi iz napred citirane definicije saizvršilašva, za postojanje ovog oblika učešća u izvršenju krivičnog djela, nije čak niti nužno da je svaki od saizvršilaca učestvovao u radnjama izvršenja, nego svoj doprinos izvršenju djela može dati i „na drugi način“. Međutim, kod učinilaca bitno je dokazati postojanje svijesti o izvršenju predmetnog krivičnog djela te da svaki od njih hoće djelo kao svoje. Cijeneći ulogu i doprinos optuženih u izvršenju predmetnog krivičnog djela, ovaj sud je imao u vidu da u okviru vojne akcije izvođenja civilnog stanovništva sela N. i F. iz njihovih domova, njihovo prisilno sprovođenje na brdo K. a potom izdvajanje iz kolone navedenih 12 civila i njihovo zlostavljanje, predstavlja faktički jedan događaj te da je svaki od počinitelja imao svoju ulogu u tom događaju i radnjama izvršenja. Naime, provedenim dokazima utvrđeno je da je u akciji učestvovao veliki broj (nekoliko stotina) pripadnika vojske te redovnog i rezervnog sastava MUP-a RS-a. Pojedini od njih bili su raspoređeni oko sela F. i N. a drugi su učestvovali u

prisilnom izvođenju civila i njihovom sprovođenju na brdo K.. U toj vojnoj akciji učestvovali su i optuženi Predojević Drago kao pripadnik milicije MUP-a RS-a a optuženi Došenović Ranko sin M. i Vukša Dragutin, kao pripadnici vojske. Bez obzira na činjenicu što je odgovornost individualna i što se radnje izvršenja svakog optuženog ponaosob moraju konkretizirati, sud smatra da je činjenični opis izreke dovoljno jasan, da obuhvata kompletan događaj i zajedničko djelovanje optuženih sa ostalim pripadnicima vojske i MUP-a RS-a u okviru vojne akcije, te pojedinačne radnje svakog optuženog ponaosob.

Po mišljenju ovog suda sva trojica optuženih nesumnjivo su bili svjesni protivpravnosti poduzetih radnji, čije izvršenje su i htjeli, iz čega se može izvesti zaključak da su postupali sa direktnim umišljajem. Kako njihova uračunljivost u vrijeme izvršenja djela ničim nije dovedena u pitanje, to ih je sud i oglasio krivim.

Sud nije prihvatio stav odbrane optuženih da se radnje izvršenja koje su poduzete prema oštećenim od strane drugih pripadnika MUP-a i Vojske RS-a ne mogu podvesti pod povrede odredbi člana 3. stav 1. tačka a) i c) Ženevske konvencije, jer prema tvrdnjama odbrane oštećeni civili nisu imali nikakvih tragova povreda na sebi, nije bilo sakaćenja, okrutnog postupanja, mučenja te povreda osobnog dostojanstva. Na suprot tome naglašava se da je iz sela F. i N. na brdo K. prisilno dovedeno 150-200 civila bošnjačke nacionalnosti, da su bili u koloni sa rukama podignutim iznad glave te pogledom usmjerenim prema zemlji. Posebno treba imati u vidu da je iz kolone izdvojeno 12 civila, da su udarani rukama, nogama, na kojima su imali vojničke čizme, palicama, puškama, te raznim predmetima. Iskazima oštećenih kao i iskazima drugih saslušanih svjedoka utvrđeno je da su udarci bili takvog intenziteta da su izdvojeni civili padali, da su bili krvavi, da su pojedini od njih gubili svijest, da su ih polijevali vodom, da su jaukali, plakali i molili da ih više ne tuku. Povreda ličnog dostojanstva i naročito uvredljivo i ponižavajuće postupanje manifestovalo se u tome što je svim izdvojenim civilima naređeno „da pasu travu i brste smreku“, na način da su morali leći na zemlju i ustima a ne rukama trgati – pasti travu i smreku. Sama činjenica da oštećeni ne posjeduju medicinsku dokumentaciju, ni u kom slučaju ne može apriori upućivati na zaključak da izdvojeni civili nisu zadobili povrede te da udarci nisu bili takvog intenziteta da bi se mogli podvesti pod nečovječno postupanje. To pogotovo kada se ima u vidu da su izdvojeni civili sa brda K. autobusom prevezeni u logor „K.“ da su tu zadržani nekoliko dana, da nisu imali mogućnost da se jave doktoru a nakon izlaska to nisu niti smjeli, obzirom na situaciju u kojoj su se nalazili, da su bili na teritoriji na kojoj je apsolutnu vlast imala vojska i druge strukture Republike Srpske.

Na okolnosti načina kako su im zadavani udarci, njihovog intenziteta, zadobivenih povreda te posljedica, izjašnjavali su se oštećeni, kao i drugi svjedoci. Provedenim dokazima utvrđeno je da je prvi iz kolone izdvojen M.I. te da su ga tukli toliko, kako je to slikovito opisao C.I., kako se ne tuče životinja, da je gubio svijest, da je bio sav krvav, da je plakao i molio da ga ne tuku. Svjedok M.S. navela je da je muža I. vidjela u mjesecu septembru 1992.godine, da je izgledao za ne prepoznati, da je nakon ovih dešavanja uvijek bio bolestan, nervozan, da nije mogao spavati. Kada je u pitanju civil V.Š., iskazima ovog oštećenog te iskazima drugih svjedoka utvrđeno je da su Š.a tukli puškama, nogama i drugim predmetima po čitavom tijelu, da mu je jedno oko bilo zatvoreno od tuče, da je bio krvav i modar. Iskazom svjedoka H.I. te iskazima drugih svjedoka, kada je u pitanju ovaj oštećeni, utvrđeno je da je isti od udaraca gubio svijest, da je imao „čvorugu“ na glavi u obliku jajeta te da su mu izbijena dva zuba. Svjedok C.A. naveo je da se njegov otac C.M. zv. „H.“ iz logora K. vratio nakon 3-4 dana te da je bio sav u modricama. Svjedok C.I. kao neposredni očevidac te D.M. o onome što je saznala od oca R.I., saglasno su potvrdili da je optuženi Predojević Drago skinuo sat sa ruke R.I., s tim što je M. dodala da joj je otac poslije tog događaja bio u jako lošem stanju, da nije imao zuba.

Praktično su na isti način od strane optuženih i drugih pripadnika vojske i MUP-a RS-a izdvojeni iz kolone i pretučeni i civili C.I., C.L., C.Z., R.H., A.R., C.H. i C.L.1, a što je pobliže opisano u radnjama izvršenja svakog optuženog ponaosob. Kada je u pitanju povreda ličnog dostojanstva i uvredljivo i ponižavajuće postupanje, svjedok C.I. naveo je da su izdvojeni civili morali leći potrbuške i pasti travu ustima a ne čupati rukama, da se osjećao poniženo i utučeno, da je nakon što su autobusom prevezeni u logor K., imao puna usta smreke-trave. Svjedok C.L. naveo je da se nakon što im je naređeno da pasu travu da se osjećao kao životinja, a to su svojim iskazima potvrdili i ostali oštećeni.

Prilikom odmjeravanja kazne optuženim Predojević Dragi, Došenović Ranku sin Miloša i Vukša Dragutinu za krivično djelo za koje su oglašeni krivim, sud je prvenstveno imao u vidu svrhu kažnjavanja propisanu odredbom člana 33. preuzetog KZ SFRJ. Suština navedene odredbe jeste osiguranje specijalne prevencije i uticaja na konkretnog učinioca da ne čini krivična djela i njegovo prevaspitanje, kao i generalne prevencije, odnosno vaspitnog uticaja na druge da ne čine krivična djela. Sud je imao u vidu i opšta pravila o odmjeravanju kazne propisane odredbom člana 41. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, uključujući i sve olakšavajuće i otežavajuće okolnosti koje mogu biti od uticaja da kazna bude veća ili manja. Odredbom člana 42. preuzetog KZ SFRJ propisano je da sud može učiniocu odmjeriti kaznu ispod granice propisane zakonom, ili primjeniti blažu vrstu kazne u situaciji kada Zakon predviđa da se učinilac može blaže kazniti ili kada se utvrdi da postoje osobito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i sa blažom kaznom može postići svrha kažnjavanja.

Od olakšavajućih okolnosti sud je na strani optuženih cijenio njihove lične i porodične prilike, činjenicu da je od izvršenja krivičnog djela proteklo više od 25 godina, kao i to da su do sada neosuđivani. Od otežavajućih okolnosti sud je imao u vidu broj oštećenih, obzirom da su radnje izvršenja poduzete prema 12 civila. Imajući u vidu napred navedeno, po mišljenju ovog suda olakšavajuće okolnosti u njihovoj sveukupnosti imaju karakter osobito olakšavajućih okolnosti koje opravdavaju ublažavanje kazne ispod zakonom propisanog minimuma. Kada je u pitanju stepen krivične odgovornosti svakog optuženog ponaosob, iskazima oštećenih i drugih saslušanih svjedoka utvrđeno je da su se optuženi Predojević Drago i Došenović Ranko sin M. najviše isticali prilikom izdvajanja ovih 12 civila i njihovog maltretiranja. Stoga je ovaj sud optuženom Predojević Dragi i Došenović Ranku sin M. izrekao kaznu zatvora u trajanju od po 4 godine a optuženom Vukša Dragutinu kaznu zatvora u trajanju od 2 godine i 6 mjeseci, smatrajući da ovako izrečene kazne zatvora odgovaraju stepenu krivične odgovornosti svakog optuženog ponaosob, njihovim ličnim i porodičnim prilikama te ponašanju nakon počinjenog krivičnog djela i da su one dovoljne ali i neophodno potrebne da bi se postigla svrha u vidu generalne i specijalne prevencije.

Kako provedeni dokazi nisu predstavljali pouzdan osnov za donošenje odluke o imovinskopravnom zahtjevu, to je sud u smislu člana 212. stav 3. ZKP-a F BiH oštećene V.Š., C.I., H.I., C.H. i C.L.1 te porodice umrlih A.R., M.I. i R.I. sa imovinskopравnim zahtjevom uputio na parnični postupak.

Sud je optužene Predojević Dragu, Došenović Ranka sina M. i Vukša Dragutina u smislu odredbe člana 202. stav 4. ZKP-a F BiH oslobodio u cjelosti dužnosti plaćanja troškova krivičnog postupka. To iz razloga što je provedenim dokazima utvrđeno da su optuženi slabog imovnog stanja, pa bi njihovim obavezivanjem na plaćanje troškova krivičnog postupka bilo dovedeno u pitanje izdržavanje porodice koju su dužni da izdržavaju.

Kada je u pitanju optuženi Došenović Ranko sin V., provedenim dokazima a prije svega iskazima saslušanih svjedoka utvrđeno je da je i ovaj optuženi kao pripadnik vojske RS-a bio na brdu K., kada su iz njihovih kuća prisilno izvedeni civili – muškarci naselja F. i N. i sprovedeni na to brdo. Tu činjenicu nije osporila niti na bilo koji način dovela u pitanje odbrana ovog optuženog.

Međutim, kada su u pitanju radnje izvršenja koje se optužnicom Došenović Ranku sinu V. stavljaju na teret prema 12 civila koji su izdvojeni iz kolone i to: M.I., V.Š., C.I., C.L., C.Z., C.M., H.I., R.I., R.H., A.R., C.H. i C.L.1, nečovječno postupanje prema istima, udaranje kundakom puške V.S. te izdvajanje iz kolone C.H. i C.L.1, svjedoci su se različito izjašnjavali.

Tako svjedok **V.R.** u svom iskazu navodi da je tokom 1992.godine živio u selu N., da se bavio sa poljoprivredom, da u tom periodu sigurnosna situacija nije bila dobra, da je S.M. pao pod srpsku vlast, da nisu bili sigurni i da se nisu mogli kretati. Kada su u pitanju dešavanja na brdu K. naveo je da je bio u koloni, da je V.S. bio ispred njega te da mu je prišao sa lijeve strane asvalta optuženi Došenović Ranko sin V., udario S. puškom u stomak i produžio dalje a da je nakon toga S. čučnuo. Dodao je i to da je Ranko bio obučen u vojnu uniformu, da je hodao cestom i u ruci nosio puškomitraljez, te da je razmak između njih u koloni bio 10-15 cm. Svjedok **V.M.** ističe da je bio u koloni civila na brdu K., da je njegov stričević V.S. bio iza njega, da je čuo kada je S. udaren, da se okrenuo i da je vidio Ranka sina V. kako diže pušku i prebacuje je preko ramena. Ranko je imao drvenu pušku sa kundakom, bio je u maskirnoj šarenoj uniformi a nakon udarca opsovao je mater S. i rekao mu „šta se predaješ“. Svjedok **V.N.** naveo je da je pored njega stajao njegov stričević V.S., da je Ranko sin V. prošao pored njih, da je kundakom puške udario S. u predjelu pluća i kuka te da je S. od udarca kleknuo na noge a Ranko je nakon udarca psovao i govorio „j... ti Alija mater“.

Kada je u pitanju izvođenje civila iz kolone svjedok **C.L.** u svom iskazu naveo je da su civili na K. njih oko 150 morali pognuti glavu, da su im ruke bile za vratom, da nije mogao obraćati pažnju sa svih strana te da je njemu prišao komšija Došenović Ranko sin V. sa kojim je išao u školu i koga dobro poznaje. Ranko ga je izveo iz kolone uhvativši ga za ruku pritom mu govoreći „prošli si se put izvukao, ovaj put nećeš“, da je prije toga privođen u L.P.. Prilikom unakrsnog ispitivanja branilac optuženog Došenović Ranka sina V. prezentirao je svjedoku C.L. njegov iskaz dat na zapisnik broj 05-04/03-5-267/15 od 03.03.2015.godine u kojem je svjedok naveo “srpski vojnici i policajci su počeli da pojedinačno prozivaju moje komšije i rođake“, a da je na pretresu rekao da je njega prozvao optuženi Došenović Ranko sin V., pa se svjedok izjasnio da je tačno ono što je rekao na pretresu da ga je Ranko prozvao, uhvatio za ruku i izveo iz kolone. Svjedok **C.H.** u svom iskazu na glavnom pretresu naveo je da su on i A.R. došli zadnji na brdo K., da su naknadno pozvani, da je njega prozvao Vukša Dragutin i Došenović Ranko sin V., te da su njih sedmorica, misleći pritom na optužene iz optužnice najviše tukli. Svjedok **C.A.** potvrdio je iskaz svjedoka C.H. sa glavnog pretresa da su H. izveli optuženi Vukša Dragutin i Došenović Ranko sin V., da je Ranko izveo i C.L.1 a da mu je njegov otac C.M. nakon dešavanja na K. pričao da su ga tukli i maltretirali optuženi Predojević Drago, Vukša Dragutin i Ranko sin V..

Nasuprot iskazima ovih svjedoka, pojedini svjedoci ne samo odbrane, već i optužbe u svojim iskazima izjasnili su se da optuženi Došenović Ranko sin V. nije udario kundakom puške V.S. te da nije učestvovao u izvođenju a niti tući bilo kog od civila na brdu K.. Tako svjedok odbrane **T.K.** u svom iskazu navodi da je bio u koloni zajedno sa V.S. te da je S. kundakom puške udario B.M. zv.M.. Činjenicu da je V.S. kundakom puške udario B.M., u svom iskazu potvrdio je i svjedok odbrane **Š.M.** Svjedok odbrane **C.F.** naveo je da ne poznaje

V.S. te da je poslije čuo da je S. dok su stajali u koloni udario neki od M. sin, moguće da se radilo i o B.M.. Svjedok optužbe A.N. između ostalog naveo je da je u koloni bio sa R.DŽ., da je ispred DŽ. stajao V.S., da je vidio D.L. zv. C. koji je prošao sa njihove desne strane, da sa lijeve strane nije mogao prepoznati vojnika te da je taj vojnik udario V.S. , da je S. jauknuo i pao te da mu je vojnik rekao „vidi slabčine, tko si ti“. Dodao je i to da poznaje optuženog Došenović Ranka sina V., da su školske kolege, ali da se ne može sjetiti da je taj dan vidio Ranka.

Kada su u pitanju izvođenja iz kolone civila, svjedok C.F. između ostalog naveo je da je optuženi Došenović Ranko sin V. bio u zimskom odijelu, da je prošao pored njih, da tom prilikom nikog nije izveo, da je rekao „koga ću izvesti, sve su moji ljudi“, da je nabrajao C. I., A., F., Š., M. te da je potom prošao. Naveo je i to da je Ranko imao na sebi ogrtač, kao neku tašnu i stanicu-aparat te je na pokazivanje fotografija od strane branioca prepoznao radni uređaj broj 12. Svjedok zaključuje da je Ranko osobe koje je prozivao tretirao kao prijatelje. Svjedok R.DŽ. naveo je da je C.H. prozvao optuženi Predojević Drago.

Odredbom člana 3. stav 2. ZKP-a F BiH propisano je da sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježje krivičnog djela ili o kojima zavisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog. Imajući u vidu iskaze navedenih svjedoka koji su se različito izjašnjavali u pogledu radnji izvršenja koje se optuženom Došenović Ranku sinu V. stavljaju na teret , iskaz svjedoka C.I. u kojem je naveo da je optuženi Došenović Rankosin V. sklonio ruku optuženog Vukša Dragutina kada je ovaj držao nož C.I. u predjelu vrata, iskaz svjedoka C.F. kada je rekao „koga ću izvesti, sve su moji ljudi“, po mišljenju ovog suda optužba izvan svake razumne sumnje nije uspjela dokazati da je optuženi Došenović Ranko sin V. poduzeo radnje izvršenja a samim tim i počinio krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ, koje mu se optužnicom stavlja na teret. Obzirom na izneseno sud je u sumnji, temeljem odredbe člana 299. tačka c) ZKP-a F BiH, optuženog Došenović Ranka sina V. oslobodio od optužbe.

U smislu člana 212. stav 4. ZKP-a F BiH oštećeni V.Š., C.I., H.I., C.H., C.L. te porodice umrlih A.R., M.I., R.I. i C.Z. sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni su na parnični postupak.

U smislu člana 203. stav 1 ZKP-a F BiH, kada je u pitanju optuženi Došenović Ranko, sin V., odlučeno je da troškovi krivičnog postupka , kao i nužni izdaci optuženog i nužni izdaci i nagrada branioca padaju na teret budžetskih sredstava suda.

Kada su u pitanju optuženi Ćurguz Boško, Ćurguz Simo i Panić Miroslav, tužiteljica je na glavnom pretresu održanom dana 15.01.2018.godine, odustala od optužnice u odnosu na ove optužene, pa je sud temeljem odredbe člana 298. tačka b) ZKP-a F BiH donio presudu kojom se optužba odbija.

Vezano za dokaze koji su izvedeni na prijedlog odbrane optuženih Ćurguz Boška, Ćurguz Sime i Panić Miroslava, kao i iskaze koje su ovi optuženi dali svjedočeći u vlastitoj stvari, sud je iste cijenio samo ukoliko se ti dokazi – iskazi optuženih mogu dovesti u vezu sa radnjama izvršenja koje su optuženim Predojević Dragi, Došenović Ranku sin M., Došenović Ranku sinu V. i Vukša Dragutinu stavljene na teret.

U smislu člana 212. stav 4. ZKP-a F BiH oštećeni V.Š., C.I., H.I., C.H., C.L. te porodice umrlih A.R., M.I., R.I. i C.Z. sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni su na parnični postupak.

U smislu člana 203. stav 1 ZKP-a F BiH, kada su u pitanju optuženi Ćurguz Boško, Ćurguz Simo i Panić Miroslav, odlučeno je da troškovi krivičnog postupka , kao i nužni izdaci optuženih i nužni izdaci i nagrada branioca padaju na teret budžetskih sredstava suda.

ZAPISNIČAR
Husarević Fatima

PREDSJEDNIK VIJEĆA
Hodžić Fikret

PRAVNA POUKA

Protiv ove presude dozvoljena je žalba u roku od 15 dana
Vrhovnom sudu F BiH, a putem ovog suda.

Oštećeni mogu izjaviti žalbu zbog odluke o imovinskopravnom
zahtjevu i troškovima krivičnog postupka.